

Vermlänningarne :
sorglustigt tal-sång- och
dansspel i två afdelningar
och ...

Dahlgren, Fredrik August,

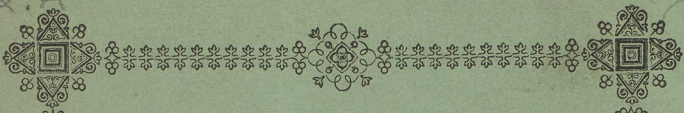
81 F a

DAHLGREN, J. A.

1846.
Stamm

Ex. A

WERMLÄNNINGARNE.

SÖRGLUSTIGT TAL- SÅNG- OCH DANSSPEL

i

TVÅ AFDELNINGAR OCH SEX INDELNINGAR.

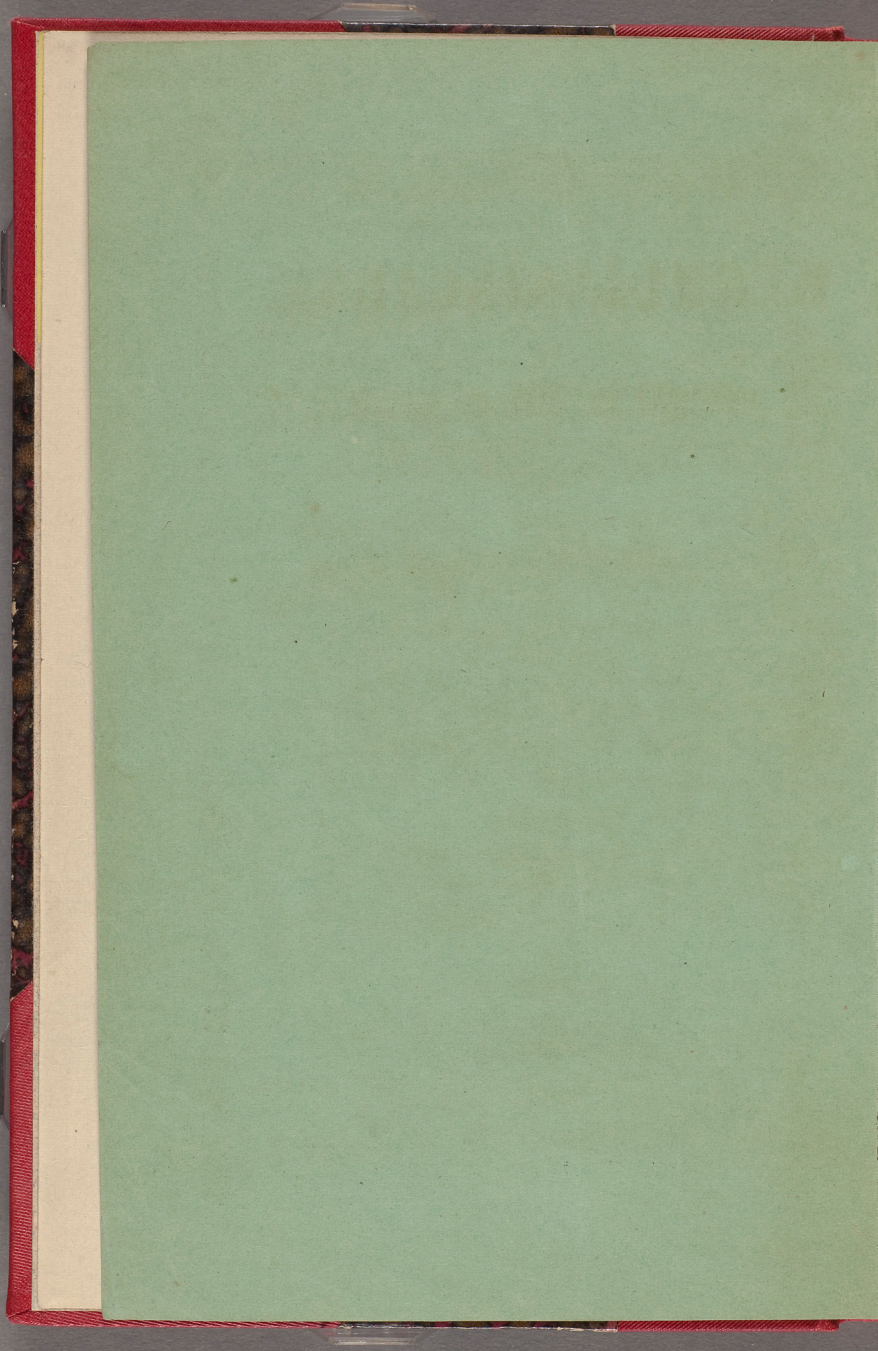
Uppfördt på Kongl. Theatern i Mars 1846.

STOCKHOLM.

PÅ ABR. LUNDQVISTS FÖRLAG.

WERMLÄNNINGARNE.

SORGLUSTIGT TAL- SÅNG- OCH DANSSPEL

i

TVÅ AFDELNINGAR OCH SEX INDELNINGAR.

Uppfördt på Kongl. Theatern i Mars 1846.

STOCKHOLM.

HÖRBERGSKA BOKTRYCKERIET,

1846.

WERNERIANINGARNE

SÖGELISTEN IÅR 1810 OCH 1811

I ÅR 1810 OCH 1811

ÅR 1810 OCH 1811

1810

HÖRSTEN 1810

1810

PERSONERNE:

<i>Brukspatronen</i>	Hr Wennbom.
<i>Wilhelm</i> , hans son	„ G. Kinmanson.
<i>Lotta</i> , hans dotter	M:lle Fundin.
<i>Prosten</i>	Hr Almlöf.
<i>Sven Ersson i Hult</i> , Nämndeman	„ Svensson.
<i>Lisa</i> , hans hustru	Fru Bock.
<i>Erik</i> , deras son	Hr Strandberg.
<i>Ola i Gyllby</i> , förmögen bonde . .	„ Pfeiffer.
<i>Britta</i> , hans dotter	M:lle Torsslow.
<i>Jan Hansson vid Sjön</i> , torpare .	Hr L. Kinmanson.
<i>Annika</i> , hans hustru	Fru Wennbom.
<i>Anna</i> , deras dotter	„ Hjortsberg.
<i>Anders</i> , deras dräng	Hr Söderberg.
<i>Per</i> , Sven Erssons dräng	„ Jolin.
<i>Stina</i> , Sven Erssons piga	M:lle Ström.
<i>Bengt på Åsen</i> { bonddrängar	{ Hr Pettersson.
<i>Hinrik i Backa</i> {	{ „ Dahlgren.
<i>Nils Jonsson</i> , kallad <i>Löpare-Nisse</i> , en äldre bonde	„ Hjortsberg.
<i>En Betjent</i> hos Brukspatronen, . .	„ Lemos.
Bondfolk.	

Sitter snett

= inb. rättas fält!

FÖRSTA AFDELNINGEN.

I. INDELNINGEN ELLER TAFLAN.

(Gårdsplatsen framför Sven Erssons präktiga, rödmålade byggning. I fonden landsväg. På alla sidor löfskog.)

FÖRSTA SCENEN.

PER och STINA

(komma från skogen, bärande en hvalfbåge, sammanflätad af löfquistar)

Per.

Så ja, Stina, nu ha vi pynta' och klädt alle uthusa så gröne med midsommers-löf, så det ser, förbann' mej, ut som hele Wermlands Fältjäger-regemente stog oppstaldt der nere på bakgåln.

Stina.

Ja, nu fattes bare slutsusen, du, te styre ut sjelfve storstuga.

(De sätta upp löfbågen öfver stugdörren.)

Per.

Hej, nu ser fader Nämndemans byggning rar ut, så det förslår, sa'n!

(Vexelsång)

Per.

Se, nu står ju stugan så rar och grann
 Som en herrgåls-piga på dans;
 Är röder i syna och ser oss an
 Ur en löfvekrans, — —

Stina.

Det är bra —
 Hoppsasa!
 I måronafton är midsommarsvak —

Per.

Jänta mi',
 Då ska vi
 Kasta bena kring vägg och tak!

Och tänk, när vi kläda med löf en gång
 Våran egen stuga, min snut!
 Och dansa kring egen vår majstång —
 Säj, hur ser du då ut? — —

Stina.

Jo, så kry
 Som ett ny,
 Och röd på kind som ett nämndemanshus.

Per.

Hi å hej!
 Jag, för mej,
 Tar i glädjen ett lite rus!

Stina.

Ja, käre Per, det ska fälle komme en dag, då vi
 ock kan gifte oss, du. Hvad det li'r, så få vi nock
 bli statfolk åt fader Nämndeman, och då kan vi levve

godt och inte behöfve släpe som simpelt torperfolk, såsom di der fattige Jan Hanssons nere ve sjön.

Per.

Åja, vi ska tro det bästa, Stina lelle. Te tjene när en så stormrik bonne, som fader Nämndeman, är mest like så bra som te vare dräng hos sjelfve Brukspatron. Också ska jag säje, att jag inte stort kruser för Dräng-Olle på herrgåln, fastän han sätter näsa i vädre på körkbacken om söndagera; och det ska fälle inte bli så långt tes *jag* kan skaffe mej klokke med peschaft och gå i stöfler och kaloscher, så väl som *han*.

Stina.

Och jag för min del håller mej inte för stort sämmer, än herrgålspigera, fastän di går med rutige nettelduksförklån och rosige selkeshalsduker och randige bombasängsklänningar. Nej, tack vackert! — Och se den, som jag slätt inte niger för, det är Jan Hanssons Anna ve Sjön, fastän ho gubevars! ser förnäm ut och svänger sej om söndagera i den der storpreckige klänningen, som ho feck åf Mamsell Lotta på herrgåln.

Per.

Tal' inte om Jan Hanssons, för då blir jag rasan-de. Alltse'n ovänskapen ble mellan fader Nämndeman och gamle Torper-Jan, har jag inte kunnat tåle hele det der trasfölje.

Stina.

Ja, så är det nock med mej med. — Var det inte bra besönnertigt ändå, att den der fattige torperstackern våga' sätte sej opp imot fader Nämndeman, som är så rik och mäktig? Han vittna' ju imot honom på tinge?

Per.

Ja, ser du, saka var så, att fader Nämndeman råka' i hastigheta fälle en hop timmer på grannskogen, ser du, och det had' han just inte rätt te, ser du. Men ingen skull' ha kommet på honom med'et, om inte den der förgiftige saten Jan Hansson hade vittnat imot'n, och ställt så te, att fader Sven slutligen ble öfverbevisad, och då ble det ett förbaskadt spektakel.

Stina.

Jojo, han höll ju på te komme in på arresten i Carlstad?

Per.

Ja, det var näre som på ett hår. Men te slut ble det så, att han feck förlike saka med penningar. Uschiamej, så möcke han feck lägge ut! Det var hundratals reksdaler bank. Hjelpen var, att han är så förgrömt rik, annars had' han nock fått slå vantera i borde och panketera. Men ser du skamma, Stina, skamma — det var det varste åf alltihop.

Stina.

Åh, det kan jag nock begripe. Te bli beskylld på tåcke vis, det var inte nådigt för fader Nämndeman, som jemt vill hålle sej så rak och kavat. Men nu måtte fälle hele affärden vare bortglömd lell.

Per.

Fanken ock! Tåcke der hänger i och sitter qvar som tjärfläcker på vammel. Fader Nämndeman går allt och galler i sockna för te vare en svår och styfsint och näre på elak karl, och det är bare hans urimlige förmögenhet, som gör, att alle mennisker stryker på foten för'n.

Stina.

Men di må säje om'en hvad di vill, så är han en bra husbonne lell, och förhåller oss inte vår rätt, när vi gör hvad vi ska'. Derfor tycker jag om'en, jag, och om mor Lisa med.

Per.

Det kan du lite på, att jag också gör, Stina, och därför lägger jag inte på samvete te göre Jan Hanssons all den förargelse, jag nånsin kan. Jag råka' nyss Anders, drängen deras, oppe i hage, och du må tro, att jag slängde duktige snäsord åt'en.

Stina.

Och när jag möter Jans Anna ibland bort i skogen, der ho valler far sins kretur, så skrä'r jag inte heller orda, det vet jag. Men ho är e tåcka dålighet, så ho svarer ingenting, utan går sin väg, så en får intnä hugg på'na.

Per.

Det är för besönnertligt med Erik, son här i huse; jemt när vi säjer någe imot Jan Hanssons, så tar han dom i försvar, fastän han vet, att Jan har gjort far hans så mycke ondt.

Stina.

Ja, mins du, han påstog te och med en gång, att Torper-Jan bare for med redlighet och rättvise, då han vittna' mot fader Nämndeman.

Per.

Jo, jag mins'et nock. Som sagdt var, nånting underligt är det med Erik. Du skull' se honom ibland, när han kommer frå skogen om aftnera; då är han så spelande gla, att han hopper som en tätting och

sjonger på landsvägen. Men så snart han kommer in-
om dörra här hemme, så är det blankt slut med lu-
stigheta, ännu precis som en skull' slå igen ett
stämbol.

Stina.

Ja, han ställer sej i e vrå och mol-tiger som en
eldgaffel, så en kund' inte locke ett godt ord ur'en
med stekt fläsk och potatis en gång. — Men kors!
vi står här och prater och glömmar blankt åf majstånga,
som vi skulle ställe i ordning.

Per.

Det var sant, för tusan! Nu är fälle husband'
gulgrön i syna, för det vi solat så länge.

*(De ämna gå; i detsamma kommer Sven Ersson ut
ur stugan.)*

ANDRA SCENEN.

DE FÖRRE. SVEN.

Sven.

Men hvar håller ni hus, som jag inte ser te på
hele Guds länge aftan? Har ni gjort färdigt allt te
midsommersvaka?

Per.

Nej, majstånga är inte i ordning än.

Sven.

Nå, så skynd' er med den då. — Men vänta!
såg ni, när ni geck förbi herrgåln, om Patron är hem-
kommen frå Stockholm?

Per.

Ja vasstre, han kom hem i förmiddags och hade

dotra med sej, och son hans är också hemkommen frå Aklameja i Upsala. Herrskape är ute och går nu; di kommer vesst häråt.

Sven.

Jaså. — Men hvar är Erik?

Per.

Han hjälpte oss e stunn te hugge löf oppe i skogen, och se'n geck han ifrå oss. Vi trodde, att han geck förut hem.

Sven.

Nej, han har inte synts te. — Men gå ni nu och ställ med majstånga. (*Per och Stina gå*) — Jag kan just undre, hvart Erik tagit vägen. Den pojken gör mej grå hår. Farliga rart är det te få se honom hemme, och ingen kan säje mej, hvar han håller te när han är borte. Nånting är det fatt med honom, men inte mor och inte jag kan få'et ur'en hvarskan med godo eller ondo. Annars kan jag vesst inte säje, att han är olydig imot oss, nej gubevars! han är allt så sätsam, som en son kan vare; men gunås, det ser ändå ut som han rätta' sej efter oss inte utåf nå'n kärlek, utan bare för det han tycker, att det är hans skyldighet. — Nej, det är som jag har sagt åt mor: det duger inte länger, att gossen går hemme och är sysslolös. Vi ska' lage, att han blir gift och får sej en egendom te sköte, så blir det nock annan karl åfen, det slår inte felt.

TREDJE SCENEN.

DEN FÖRRE. LISA och OLA i GYLLBY komma ut ur stugan.

Ola.

Nu är det tid, att jag tar adjö åf er, fader Sven

och mor Lisa, och tackar för god fågnad. Det li'r mot qväll och jag får lof gi mig iväg hemåt.

Sven.

Nå—så tack för i dag, fader Ola. Och det står ju fast hvad vi gjort opp om giftermåle mellan vår son och eran doter?

Ola.

Ja gubevars, jag för min del vill inte bätter. Min Britta ska allt bli glad öfver te få Erik, och ni tror ju, att *han* inte har någe imot henne?

Lisa.

Nej, dum vore han annars. Täckre jänter [som Britta i Gyllby växer inte på hvar buske. Erik vesste inte sitt ege bäste, om han försmådde e tåcka hustru.

Sven.

Åh, det är foll föräldrera, som ska rå i täckre saker, skull' jag tro. Erik *ska* gifte sej med Britta, säger jag; förr blir det aldri rektig karl åf'en.

Ola.

Ja, Gudskelof, Britta är allt förständig och arbets-sam och kan ställe bra i huse, det har jag sett, se'n hustrua mi' dog, salig menniska. — Det är således sagdt som sagdt är, och jag kommer hit med Britta te midsommersvaka i måra afta.

Lisa.

Ja, då ska vi ställe te trolofning mellan barna, och se'n låter vi med det förste lyse för dom bort i eran körke, så att brölloppe kan få stå i röda rappe.

Ola.

Det ska inte hinke, var ni säker på det. — Adjö nu med er! Tack för i dag!

Sven.

Adjö, adjö, fader Ola.

Lisa.

Helse så godt te dotra.

(*Ola går.*)

Lisa.

Jag tycker så Erik ska bli storögd, när han kommer hem och får höre att vi ett tu tre skaffat honom e fästepige! Britta i Gyllby är allt e fin och vacker jänte, så nock ska gossen bli belåten med te få'na, det tror jag säkert.

Sven.

Och vi ska' också bli belåtne med te få honom bort ur huse, du Lisa. — Men det var sant, jag ska säje dej, att Patrön med son och doter har kommet hem frå Stockholm. Tänk, om vi skull' be dom göre sej så gemene och komme hit i måra och tittle på dansen?

Lisa.

Mener du, att det kan gå an? Det vor' allt satingen så rart. — Men se der kommer ju herrskape på vägen. Vi ska gå och helse på dom.

FJERDE SCENEN.

BRUKSPATRONEN. WILHELM. LOTTA. PER och STINA komma tillbaka. DE FÖRRE.

Brukspatronen.

God afton, godt folk! Se nu är jag hemkommen igen och har mina kära barn med mig. De ville nöd-

vändigt gå och helsa på fader Nämndeman och mor Lisa, efter som vi kommo att ta vägen häråt.

Sven.

Gud signe herrskape för det. — Hvad unge herrn har växt opp och blitt förgrömmande stor, se'n jag såg honom sist! Nu är han foll rektigt fullärd och kan sätte Komministern vår på kneken hvad stunn han vill.

Lisa.

Och lella Mamsell se'n! Kors, så ho har blitt fin och vacker på det här åre! Jojo, när en får vare i Stockholm e ti', då går allt skäfverna ur en, då.

Stina.

Ja, herre jesta för dette Stockholm! Det fins fälle bra granne gårdsgåler der oppe, Mamsell?

Per.

Ah du är dum, Stina! I den store sta'n fins inte jolväger med gårdsgåler på sidera, som här, utan der är det stenlagde gater, så jemne som ett salsgolf.

Stina.

Jaja *du*, Per, har varet på arbete deroppe, så du vet fälle hur det är, du. — Men hör, lelle Mamsell, om e tåcka här gemen menniske, som jag, komme dit opp på di fine gatera, då feck jag fälle, allt ta skonna åf mej och gå i strumplästen?

Sven.

Ah så tig, Stina, och plåg' inte herrskape med tåcke enfaldigt prat.

Brukspatronen.

Åh, låt henne fritt tala, fader Sven. Det är roligt att höra på.

Wilhelm.

Nå säj, Per, hvad tyckte du mest om utaf allt du såg i Stockholm?

Per.

Jo, det var fälle allt den der granne metalmärra medt på Gustaf Adels torg, och så två store kor utaf jern, som stog ve backen neraför Slotte.

Lotta.

Det är inte kor, kära Per, utan det är lejon.

Stina (slår ihop händerna)

Herre jestingen, är det lejon? (*suckar*) Åhå, det är allt bra sorgfälligt, att jag aldri ska få komme dit opp och se på täckre rare saker.

Wilhelm.

Var du någon gång på Operan, Per?

Per.

På Opera? Ne-*ej*, men jag var en gång och såg på spetakle. — Om *du* feck se tække, Stina, då skull' allt ögena trille ur skalln på dej.

Lotta.

Nå, hvad såg du för ett spektakel, Per?

Per.

Jo, det ska jag tale om för Mamsell Lotta. Jag geck in i det der store huse ve Gustaf Adels torg, och der köpt' jag mej ett kort utaf e Mamsell, som stog innaför ett hål på vägga. Se'n visa' di mej många — många trapper opp ännu inunner take, och der satt jag och titta' ner på det myckne granne folke och på e hög målad vägg medt framför mej, med

en konstig fågel på. . . . ja, jag kund' tycke, att det skull' vare liksom e gås, som had' flöge opp och satt sej på e grinn. Jag tänkte, att det inte var nånting mer te se på der nere, utan jag vänd' mej om och såg på folke, som stog bakom mej. Men när jag se'n titta' ner igen, då må Mamsell tro, att jag ble storögd och skrek te: "hvar hundra djefler tog vägga vägen?" För se, den granne vägga var borte och jag såg i ställe inåt ett stort, rart rum. Och der kom det nu in en hop herrskapsmennisker, den ene efter den andre, som va' så brokige och granne, så jag aldri dess make sett, och di fäkta' så här med armera och orera' så vackert, så ett qvinfolk bredve mej snöfta' och gret. Men te slut kom det in e fruntimmersmenniske, som var så förbålt lik Mamsell, att jag inte kunde hålle mej ifrå te skrike: "kors för sjuttan fan, jamen mener jag, att det är sjelfve Mamsell Lotta!" — Men då ble jag allt ille ve lell, för allt folke nere i saln börja' storskratte och titta' oppåt take, der jag var, och en stor rödhårig karl bredve mej räckt' ut tunga åt mej och var üveti, och så knuffa' han mej med knytnäfvera i sia och sparka' mej på bena, så jag va' riktigt ille sveddrad.

Brukspatronen.

Hahaha! Stackars Per, så du var illa ute!

Wilhelm.

Låt oss nu komma till annat. Hur mår Erik, min gamla läskamrat, fader Nämndeman?

Sven.

Tacker herrn, som är så god och kommer ihåg honom. Gunås, det har inte varet riktigt med gossen, alltse'n han slog sej ifrå studeringa.

Wilhelm.

Men hvad var det för ett besynnerligt infall af Erik, att han öfvergaf boken? Han hade ett ovanligt godt läshufvud.

Lisa.

Det må herrn väl säje. När han var bare en liten, liten tosing, så var han så begifven på läsning, att han låg hele da'n igömmen på spishälla inne i stuga och stafva' i katchesen.

Sven.

Ja, det är ackerat sant, och derfor tänkt' jag som så, att eftersom jag Gudskelof har skälig god råd, så skull' Erik få gå läsvägen, fastän det koster fläsk, inna en hinner bli fullärd. Om herr Patron mins, så fråga' jag Patron om råd i den saka.

Brukspatronen.

Det mins jag rätt väl. Jag tyckte om Erik; han var en stilla och beskedlig gosse, och som jag ansåg, att Wilhelm borde ha någon att täfla med, så lät jag Erik få läsa tillsammans med honom der hemma för hans informator.

Lisa.

Ja, herre Gud, Patron var allt så god imot gossen, så vi aldri kan tale nock om'et. Och han las allt så ohejligt, att när herr Wilhelm reste in te skoln i Carlstad, så rådd' Patron oss, te låte Erik följemed och fortsatte studeringa, som vi också gjorde. Gud signe herr Wilhelm, han höll sej inte för god, äfven se'n han ble äldre, te vare ihop med bondpojken.

Wilhelm.

Åh, Erik var nog en gosse, som förtjente att vara

god vän med. Han gjorde sådana framsteg i Carlstad, att jag verkligen fick läsa allt hvad jag förmådde, för att inte bli efter honom.

Lisa.

Ja, vi gladd' oss allt så möcke öfver honom också, och trodde så vesst, att han skull' läse te prest, och med tia bli en lika fräsande fader te predike, som prosten vår. Men gunås, det var inte så väl heller.

Sven.

Nej, det var inte så väl. Ett tu tre kom det på'n, att han skull' kaste bort boka och bli bonne igen, som far sin. Det hjälpt' inte hvad vi sa' imot'et, hvarsken med låck eller påck.

Brukspatronen.

Nånå, genom detta hans beslut är ju ingen skada skedd. På läsvägen är det svårt och trångt om utkomst; men en förmögen bonde har ett lugnare och sorgfriare lif, än mängen.

Sven.

Jaja gubevars, bonnvägen kan foll vare så go' som nå'n ann' väg. Men Erik har allt igömmen läsninga blitt täcken, att han inte riktigt duger för bonnsyssle-
ra. Och nu är jag så rädd, att han börjat ångre det der hastige infalle, fast han skäms för te tillstå't, för han har på e ti' blitt så fundersam och konstig.

Wilhelm.

Jag ville så gerna råka honom. Är han inte hemma?

Sven.

Nej, vet herrn, vi ser inte möcke te honom om

dagen; han går bare för sej sjelf. Får se, om han inte blir annlester, se'n han blitt gift.

Lotta.

Skall han gifta sig? Med hvem då?

Lisa.

Med Rik-Olas Britta i Gyllby.

Brukspatronen.

Jaså. Hon skall vara en duglig flicka, har jag hört sägas.

Sven.

I måra afta ha vi tänkt hälle midsommersvak här och på samme gång ställe te trolofning mella Erik och Britta. Skull' herrskape ville göre sej så simple och komme hit och se på dansen, så vor' det allt en stor fägnad.

Brukspatronen.

Tack, tack, vi ska komma. Jag får mycket främmande till mig i morgon; men jag kan ju få ta dem med hit? Det skulle roa Stockholmsboarne att se på Wermlandsdansen.

Lisa.

Hjertans välkommen, herr Patron! Se, det kaller jag te inte vare storgod af sej!

Lotta (afsides till sin far)

Nu ska' vi gå och helsa på Jan Hanssons vid Sjön, kära pappa. Jag längtar så mycket att få träffa Anna.

Brukspatronen.

Må ske. (*högt*) Adjö nu, godt folk! Adjö!

Sven och Lisa.

Adjö! Gud signe herrskape!

(*Brukspatronen, Wilhelm och Lotta gå.*)

Sven.

Vet du, Lisa, hur vi ska göre i våra? — Jo, der borte (*pekar utåt theatersalongen*) ska vi ställe en hop bänker för Stockholms-främmaten te sitte på; men herrgålherrskape ber vi sitte här närmest te bords och spise med oss, för Stockholmrera törs vi fälle inte bju' på vår husmanskost.

Lisa.

Nej, vasstre, det går inte an. Di ä' nock bäst belätne med te slippe täckre grofsaker.

Per.

Kors! jag mins i fjol, när Patron hade Stockholmsfolk hos sej, då var jag ve herrgåln och titta' på gästbude. Aldri' har jag sett maken. Alle di store rumma och salera va' plakat fulle med folk. Och deribland var en lefvandes hoper spelmän frå Stockholm, med fejoler och klanetter och trummer och tutlurer, som ibland inte va' länger än armen, men ibland sköt ut och ble så länge som jag, och böla' så groft som fader Svens tjur, och så var det pingeljern och en hop andre konstige spelerverk, som jag aldri i min lefnad sett förr. Å herre jesta, di spelte så inneli ljufligt, så jag rent trodde, att jag had' komme in i sälligheta.

Stina.

Drängen på herrgåln sa', att det ska komme spelmän dit i år ock, fader Sven.

Sven.

Det var fanken så dråpligt. Åt dom ska vi sätte

bänker här (*pekar på Orkestern*), så speler di nock opp en Halling eller en Jösshärspolske åt oss, om vi ber dom vackert. — Men kom nu, Lisa, och låt oss ställe i ordning med mat och bränvin te i måra.

(*Alla gå in i stugan.*)

FEMTE SCENEN.

ERIK (*kommer från skogen, och sjunger:*)

Jag sjunger och dansar, så glad i mitt sinn';
 Jag smög bort i skogen
 Till Anna-lill trogen,
 Och frågte så kärligt: "säj, vill du bli min?"
 Först såg hon åt öster,
 Så såg hon åt vester,
 Sist såg hon på mej, sa'n, och neg och sa': ja!
 Och därför är jag nu så gla', så gla';
 Ja!
 Derfor är jag nu så gla'.

Se'n tog jag i famnen min vänaste mö,
 Och sporde den kära:
 "Vill du mej förära
 Till fästning en kyss nu så rosenderöd?"
 Då log hon, min tärna,
 Så blid som en stjerna,
 Och rodna' på kinden och neg och sa': ja!
 Och därför är jag nu så gla', så gla';
 Ja!
 Derfor är jag nu så gla'.

Och, kära min Anna, nu frågar jag dej
 I glädjen och nöden,
 I lifvet och döden,
 Säjä, vill du bli trogen och hulder mot mej? —

Med tår i sitt öga
 Hon såg mot det höga,
 Och räckte mej handen och neg och sa: ja!
 Och därför är jag nu så gla', så gla';
 Ja!

Derför är jag nu så gla'.

(Under sängen ha Sven och Lisa tittat ut ur stugdörrn och lyssnat. Vid dess slut träda de fram till Erik.)

SJETTE SCENEN.

SVEN. LISA. DEN FÖRRE.

Sven.

Det var nu riktigt nymodigt, te få höre dej sjunge nånting muntert, Erik. Dine viser bruker annars gå på en så satans sorglätig ton.

Erik.

Ja, jag har också bra sällan något att vara rätt glad öfver.

Sven.

Och hvems är fele, vill jag fråge, om inte ditt ege? Du ångrer, kan jag förstå, att du öfvergaf stunderninga och slog dej på te bli bonne.

Erik.

Nej, far, det ångrar jag aldrig.

Sven.

Nå, då måtte det vare någe anne otyg, som faret in i skallen på dej. Du går ju för det meste och hänger läpp och ser gudsnådlig ut som en tupp på e räfgrop. Hvad är det för ett elände? En bonne ska vare rask och kry som ett vinterny. Så va' pojkeri i

min ungdom, och då bruka' en ò inte sjunge nå'a jämmerviser, då, det mins nock du, Lisa.

Lisa.

Ja, rassadö, det kommer jag väl ihåg. Du, far, hade ändå den ampreste rösta i hele sockna. Och än i dag, när du hjälper klockern te ta på salmen i körka, så är det så att take vill löfte sej. Sjung nå'n åf di der gamle dråplige visstumpera, som du bruka' tralle för en 40 år se'n, så får Erik höre på go'far.

Sven.

Det kan jag fälle göre. (*Sjunger.*)

Och bonden gick ut uppå Wermelands skog;
Hujfalleralla å hejfallerej!
Han tog ett par oxar och spände för plog.
Hoppsan falleralla å hejsan fallerej!

Och bonden han satte plogen i mull,
Hujfalleralla - - - -
Så plöjde han hela den skogen omkull.
Hoppsan falleralla - - - -

Se'n drog han en fåra från norr och till sö'r;
Der rinner nu Klarelfven fram, som ni hör.

Och bonden han satte plogen på sned,
Så vände han bergena opp och ned.

Och bonden han plöjde en fåra så stor;
Det gick så djupt som Hin Onde han bor.

"Och kära du bonde, förstör ej mitt bo,
Så vill jag väl lemna din säd uti ro."

Och bonden han sådde båd' hafra och råg;
Det växte, så aldrig dess make ni såg.

Och bonden han bryggde sej bränvin och log,
Han drack och var lustig och glömde sin plög.

Men då fick den Onde makt med hans jord;
Hujfalleralla å hejfallerej!
Se'n feltes det bröd uppå bondens bord.
Hoppsan falleralla å hejsan fallerej!

Lisa.

Jo, se tåcke kan duge, det! Så skulle du med
sjunge, Erik; då kund' det vare nånting te höre på.

Erik.

Kära mor, jag ville visst så gerna vara glad; men
alltse'n jag öfvergaf studeringen har det sett ut, som
om mina föräldrar vändt ifrån mej all sin kärlek.

Sven.

Ja, nock kosta' det på oss, det kan inte nekes;
men allt ska bli godt igen emella oss, bare du är
lite mindre egenvillig, och ter dej te oss lite mer.

Lisa.

Så är det, Erik. Du går säkert med nånting på
hjerte, men du har inte förtroende för far och mor.

Erik.

Förtroende! Herre Gud, om jag finge, om jag tor-
des vara riktigt förtrolig med er, då skulle jag vara
bra lycklig.

Sven.

Det der låter på ett vis, som jag just inte rätt
förstår. Men du har läst och är lärd, gosse. Säg ut
fritt hvad du mener.

Erik.

Läsningen har gjort mej vek och mild till sinnes, kära föräldrar. Jag sörjer öfver, att se er bära hårdhet och hat i hjertat.

Lisa.

Jag blir rektigt förskräckt; hvad mener du, Erik?

Erik.

Förlåt mej, bästa far och mor; det passar väl inte för ett barn att vilja rätta sina föräldrar; men ert omilda och oförsonliga sinnelag ligger mej så tungt på själen.

Sven.

Jag tror, att jag begriper hvad du vill säje, gosse, men - - -

Erik.

Låt mej tala uppriktigt: det är ert förhållande till den fattige Jan Hansson - - -

Sven.

Håll, pojke! Inte ett halft ord mer om den saka!

Erik.

Jo, hör mej! Hvarför skall ni förfölja den stackars gamle gubben, som har nog tunga ändå att dragas med; hvarföre skall ni - - -

Sven.

Tig, säger jag! Vet du, hur mycke ondt den karln gjort mej?

Erik.

Ja, jag vet allt. Men om ni vill vara billig, så måste ni erkänna, att orättvisan är på er sida - - -

Sven.

Sven.

Har jag hört på maken? Tacke tal! Hvad kan vare orsaka, att du så ifrigt lägger dej ut för den der torper-stackern?

Lisa.

Åh, det går mej som en knif igömmen hjerte. Den der visa, som Erik nyss sang, var säkert om Jan Hanssons Anna.

Sven.

Jan Hanssons Anna? Den trasungen! Hvem tusan skull' vare så tokig och dikte viser om henne?

Erik (ifrigt)

Om ni kände Anna ändå! Hon är den bästa, den mest renhjärtade flicka på jorden.

Lisa (orolig)

Herre Gud! Har du då verkligen fattat kärlek te henne?

Erik (efter en stunds tvekan, bestämdt)

Ja.

Sven (slår ihop händerna)

Nå, maken har jag foll aldri i verla hört, så gammel jag är! — Anna? — Är du splitter rasande befängd galn, Erik? *Du* skull' ha fattat tycke för Jans Anna, du, som får ärfve en hel gåld och blir den rikeste bo'n i sockna, och ho, som inte får så pass som e träsked efter sine föräldrer? — Nej, nånting så orimligt kan jag aldri tro, om di också plugga' in'et i skallen på mej med en yxhammere.

Erik.

Många gånger har jag ämnat tala med er och bekänna min håg för Anna; men ert ovänliga tal om Jan Hanssons har gjort, att jag inte vågat det. Nu vet ni saken, och jag ber er så innerligt: låt inte oss barn plikta för er ovänskap! Vi kan inte lefva utan hvarandra.

Sven.

Kan inte lefva? Hör bare, så grannt han orerer! — Der ha vi således orsaka, hvarför du lägger dej ut så för Torper-Jan. — Men slå di der dumhetera ifrå dej, gosse! Anna blir aldri di' hustru, så framt jag får rå. — Hvad tycker du, mor? Har du nånsin hört ett så befängdt påhett? Pojken är inte riktig i hufv'et.

Lisa.

Nej, Gud hjelpe mej, nock låter det många gånger, som han vor' förläsen. — Säj, Erik, har du länge bure tycke för Anna?

Erik.

Ja, så långt jag kan minnas tillbaka.

Lisa.

Aha, jag begriper susen! — Du mins ju, far, att Anna feck komme te herrgåln som oppasserflecke! åt lelle Mamsell, ve samme ti' som Erik kom dit och läste ihop med unge herrn?

Sven.

Nock mins jag det, och det var så förfaseligt väl imella Mamsell och henne, att ho var på herrgåln mer som lekkamrat åt Patrondotra, än som simpel pige.

Lisa.

Så var det, och därför feck ho också läre sej läse och sy för gubernanten i huse, och ho geck jemt med Mamsell och ble så fin och storaktig, att ho aldri ville vare ihop med di andre pigera. Men när frua på herrgåln dödde, och Patron skicka' opp Mamsell te Stockholm i skole, då ville Anna inte tjene qvar länger på herrgåln, utan flötta' hem te far sin igen. Gubbevars! ho höll sej för go', kantänke, och ville inte träle och gå i grofsysslera, som e bondtös ska göre.

Erik.

Det är orätt åf er, mor, att säja så om Anna. Hon är visst inte högfärdig. Hon flytta' ifrån herrgåln, därför att hennes far och mor ä' gamla och inte kunde vara åf med henne längre hemma på torpet. Annars hade det väl varit bäst för henne, att få stanna qvar hos Patron.

Lisa.

Jojo, hemme i fattigdomen hos far sin får ho nock inte rose marken, det lofver jag. — Nu kan jag fälle förstå, att Erik och ho fattat tycke för hvarandre, då di va' tesammans i så många år på herrgåln.

Sven.

Aha, såg man på satans funder! Det var foll såled's bare för Annas skull, pojke, som du feck leda ve prestvägen och nödvändigt ville bli bonne igen; för mins jag rätt, så var det just ve den tia, då Anna kom hem te föräldrera, som du skref te oss och ba' att få slippe gå läsvägen, och i ställe komme hem och hjelpe mej med egendomen.

Erik.

Ja, jag ville inte bli herrskap och lefva på bättre

vis, när inte Anna också kunde få det. Kära föräldrar, gif nu ert bifall, att jag får henne till hustru.

Sven.

Hahaha! Jo, det ska du se. Nej, ett styfvere gifte, än så, ska du ha, det har jag längese'n sorjt för. Rik-Olas doter i Gyllby måtte foll passe sej lite bätter för dej, Erik, eller hvad?

Erik.

Britta i Gyllby! Omöjligt. För henne kan jag aldrig fatta någon kärlek.

Sven.

Kärlek? Är du nu framme med dine granne bokord igen? Jag bryr mej fanken om kärlek; Rik-Olas Britta ska du ha och ingen ann'.

Lisa.

Ja, du gjord' oss allt e bra stor sorg', Erik, om du slog dej på tvära och inte ville ta Britta te hustru.

Erik.

Men, vi passa inte för hvarandra. Vi skulle bli olyckliga bägge två; ty nog förstår ni, att ett äktenskap, som inte är ställdt på aktning och kärlek, går till olycka. Förlåt mej, jag *kan* inte ta Britta.

Sven.

Jaså, är du så goder, min gosse lilla! Nå så hör då, hvad *jag* kan. Vill du inte rätte dej efter oss, så får du ta land hvar djefvulen du gitter med din sockerunge; efter oss ska du inte ärfve en skilling, nej inte ett runstykke. Jag tycker mej just se, hur godt det såta paret ska må i en eländig jordkuj borte på skogen, när ni ingenting anne har te lefve åf,

än den der kärleken, som du talar om så vackert. Lycka te, min käre Erik; frest' du på den leken, om du så vill.

Erik.

Om vi arbeta och förtrösta, så hjälper Gud oss nog till uppehälle.

Sven.

Nej, nu står jag inte ut längre. En gång för alle fråger jag dej: vill du rätte dej efter vår vilje, eller inte?

Erik.

Käraste, bästa föräldrar, jag vet, att jag har att tacka er för så mycket, mycket; jag vet, att jag är skyldig er lydnad; men drif mej inte till det yttersta, då gör ni synd. Jag skall rätta mej efter er i allt billigt; men Britta i Gyllby *kan* jag inte ta till hustru.

Sven.

Såå, du kan inte, du? Haha! så vet foll jag hvad *jag* kan då! I måron kommer Britta hit och då blir det trolofning imellan er. Sätter du dej imot'et, så ska du bums ur huse. Du må dra iväg hvart du vill, ja om det vore in i mörkeste Finnskogera. Du får gå och ta dej tjenst, släpe och träle som den simpleste dräng, och te på köpe ha på ditt samvete, att du samlat bedröfvelse öfver fars och mors grå hår. Ja, tänk på det, du! Du ska aldri ha en gla' dag mer, det är säkert.

Erik.

För Guds skull, var barmhertig och tala inte så! Låt mej få tid, låt mej få

Sven.

Jag vill inte höre ett ord mer! Gör nu som du har samvete te. Kom, Lisa! *(Sven och Lisa gå)*

Erik (står en stund i sorgset
eftersinnande; derefter
sjunger han)

Farväl nu med lycka, farväl nu med fröjd;
Så mörk blef min rosende stig;
Jag satt hos min Anna så glader, så nöjd —
Och skall jag nu skiljas från dig!

Du svor mig din tro under himlen den blå,
Att aldrig förglömmet du mig;
Och jag dig nu gifver min ed deruppå,
Att aldrig så sviker jag dig!

Väl tillrar på kinden den hetaste tår,
Men hjertat det fröjdar dock sig;
Ty intet min kärlek att släcka förmår,
Och Anna är trogen mot mig.

(går in i stugan)

II. INDELNINGEN ELLER TAFLAN.

(Öppen plats, omsluten af barrskog. I fonden en sjö. På ena sidan af theatern en liten grå torparstuga nära sjöstranden. På andra sidan midt emot stugan en kulle, dit en gångstig leder. Derbortom berg och skog.)

FÖRSTA SCENEN.

Ljud af kreaturs-skällor bakom scenen. — På kullen framträder ANNA och sjunger. Vid slutet af hvarje vers blåser hon i ett vallhorn.

I villande skogen
Jag vallar min hjord;
Han följer mig så huld och trogen,
Han fattar mitt ord
Allt om vännen min.

Och skogen, den friska,
 Är tystnadens famn;
 Men höga furorna de hviska
 Ett älskeligt namn:
 Det är vännen min.

Du genljud, som skallar
 Mot klippornas höjd,
 Bär högt utöfver skogens tallar
 Min sång här i fröjd
 Allt om vännen min!

Och bäck, du som hoppar
 Dit neder i dal,
 Smyg fort emellan gräs och knoppar
 Med kärlekens tal
 Allt till vännen min!

En gång nog han kommer
 Och hemtar sin brud;
 Då skall jag dansa om i blommor
 Och liljehvit skrud
 Allt med vännen min.
 (*Hon aflägsnar sig bakom kullen*)

ANDRA SCENEN.

ANDERS. SEDAN ANNA.

Anders (*kommer från skogen på
 sidan om stugan, sjun-
 gande*)

Hej hoppsasa!
 Lustig och gla',
 Munter och hurtig ständigt är jag!
 Kommer sorgen och vill lägga sej på själen,

Tar jag honom bums och slår ihjäl'en;
Inga pengar har jag, men det kan qvitta mej lika,
Bara bekymmer och oro följa de rika.

Strunt, ingen nöd!

Har jag mitt bröd,

Så vill jag lefva nöjd till min död.

Håå Gudskelof, så har jag slutat arbetet för i dag.
Nu är det tid te tänke på, hvar jag ska hålle mid-
sommersvak och få mej en hejdundrande sväng-om-
sväng med jäntera i sockna. — (*Anna kommer från
skogen på sidan om kullen*) Men se der kommer An-
na. — Go' afta, du hjertans lelle tös! Har du nu kört
hem kreatura ur skogen?

Anna (skälmaktigt)

Jaha, det kan jag just inte egentligen neka till.

Anders.

Det är inte lite rart te få se dej nå'n gång på
hele veckan, kära Anna, för bitti' och sent vanker du
der oppe i bergena. Te slut kommer foll skogsrän och
tar bort dej, så att jag aldrig får se dej mer.

Anna.

Jojo du, det torde nock hända det en vacker dag.
Vet du, jag har verkligen sett och talt med skogsrän
många gånger, jag.

Anders.

Åh aldrig! Kära Anna, hur ser hon ut?

Anna.

Hon? Ah, du är tokig, Anders. Inte är skogsrän
nå'n hon, inte. Det är en söt och vacker gosse
med lockigt hår, som kommer fram ur djupaste sko-
gen och sätter sej ner på en sten bredvid mej, och ta-

lar så ljufligt, och dansar med mej, och kysser mej också ibland, du.

Anders.

Nej, nu drifver du bare spetakel med mej, din elaka! Husbo'n och alle andre, som sett skogsrän, säjer, att det är en gammal skrynklig och ful käring med mosse te hår, och gröne ögen, och röd pikmösse på hufv'et. Du har aldrig sett henne, det hör jag nock.

Anna.

Tro hvad du vill; men jag *har* sett, säjer jag. Och hvad tycker du, skogsrän har friat till mej, och jag har sagt ja, och det torde väl inte dröja länge tills det blir brölopp. Joho du! Vill du vara med på det, Anders?

Anders.

Hu! jag ryser öfver, att du kan tale så ogudaktigt. Husbo'n har sagt, att den menniske, som pläger gemenskap med skogsrän, har sålt sin själ åt den Onde. Men du talar så mycke om tomtgubber och forsgubber och necken och troll, så det är foll inte så farligt som det låter. Herre Gud, om du tog nå'n skada te kropp eller själ, då skull' jag allt gräte mina modiga tårar, om jag aldrig gjort det förr. För nock vet du, att jag håller orimligt mycke åf dej.

Anna (med allvarsam ton)

Men det ska du allt sluta opp med, Anders; för jag får lof säja dej rent ut, att jag inte är i stånd att hålla åf dej igen.

Anders.

Jojo, Gud nå' mej, det har jag nock sett; men jag trodde ändå, att du skulle ge med dej i längden,

fast jag inte är så högt lärd och kan läse och skrifve så rart som du.

Anna.

Nu är du elak, Anders. Tala inte så der, för då går jag ifrå dej. Jaha du!

Anders.

Bli inte ledsen. Jag vet nock, att du inte är högfärdig, fastän folke i sockna tror så, för det du aldrig vill vare med på pigdansera. Men det kommer sej deråf, att du ble så fint uppfostrad med Mamsell på herrgåln; och kanske, när det kommer allt ikring, går du ändå och vänter på, att det ska komme en grann och ståtlig herre och ta dej te äkta.

Anna.

Jojo, ditåt lutar det, min lilla gosse.

Anders.

Men då får du allt akte dej, så att det inte går med dej som det geck med fleckan i visan: hon vänta' och vänta' så länge, att hon feck *ingen* te slut.

Anna.

Den visan mins jag mej inte ha hört. Den får du lof sjunga för mej, Anders.

Anders (sjunger)

Och gossen gick sig ut i morgonstund,

Hejflinkeli!

Så gla' och lusteli'.

Då mötte han en mö i rosendelund:

"Vill du blifva min?" sa' gossen; —

Nej, nej, nej, nej, nej!

Din blir jag väl ej,

Nog får jag en ann', sa' flickan.

Och gossen gick sig ut i middagsstund,
Hejflinkeli!

Så gla' och lusteli'.

Då mötte han den mön i rosendelund:

"Vill du än bli min?" sa' gossen; —

Nej, nej, nej, nej, nej!

Din blir jag väl ej,

Får nog än en ann', sa' flickan.

Och gossen gick sig ut i aftonstund,

Hejflinkeli!

Så gla' och lusteli'.

Då mötte han den mön i rosendelund:

"Nog kan jag bli din, sa' flickan; —

Nej, nej, nej, nej, nej!

Min blir du väl ej,

Nu har jag en ann', sa' gossen.

Anna.

Hahaha! det var riktigt rätt gjort af gossen, kära Anders. Men flickan bar sej också bra dumt åt, du. På det lilla viset skall det prompt inte gå med mej, inte. Neej, jag ska ha det ungefär så som det står i en ann' visa om en jungfru, som knep sej inte mer och inte mindre än en Adelsman, du? Vill du höra den visan, du?

Anders.

Ja, det kunde inte vara så ledsamt.

Anna (sjunger)

Och jungfrun hon gångar åt blomsteräng,

Hon band sig af liljor en krans;

"Ack, vore Herr Gunnar min käraste vän!

Men jag räds, att han är någon ann's.

"Och svara, du ros, nu till mitt behag,
Om kärasten han vill mig ha." —
Då drog hon så varligt de silfverblad,
Och rosen hon svarade ja.

"Så säg mig, du gök der i grönan skog,
Hur långt är tills brud jag skall stå?" —
Ett endaste slag slog göken i skog;
Stor glädje då jungfrun mänd' få.

"Och tack, liten fågel i högan träd,
Kom neder, kom neder till mig!
Ej månede du vara för jungfrun rädd,
Hon önskar blott kyssa dig."

Och fram kom den fågel ur fager lund,
Han flög uti karestans sköt.
Herr Gunnar det var, som der ståndit på lur;
Skön jungfrun i famnen han slöt.

"Och vill du bli min, som det var ditt ord,
Så månede vårt bröllopp väl stå." —
Om söndag var lustigt i Gunnars gård,
Till brud tog han jungfru-lill då.

Anders.

Kors, det är ännu obegripligt hvad du sjunger
vackert, Anna. — Men, som sagdt var, akte dej för
te flyge för högt. Nock är du den vänste och fine-
ste jänta i hele Wermeland; men det hjälper inte nu
för tiden, om en vill ha sej en dräpelig fästman. Då
får en allt lof vare rik och förnäm, då. — Nej tag *mej*,
du Anna; aldrig får du nå'n ann', som håller så gruf-
ligt åf dej, det är molsäkert.

Anna.

Hör, Anders, vi ska vara de allrabästa vänner på

jorden; men tala aldrig om giftermål, så framt du vill göra mej någe grand till viljes.

Anders.

Se der kommer husbo'n och matmor. Jag ska be dom hjelpe mej te öfvertale dej. Än ger jag mej inte för tappt, du må bli ond eller inte.

TREDJE SCENEN.

DE FÖRRA. JAN och ANNIKA komma ut ur stugan.

Anders.

Hör, fader Jan, har jag inte tjent er nu i sju runda år ärligt och redligt, så att ni varit nöjd med mej?

Jan.

Jo, det behöfver du foll inte fråge. Du har tjent mej så troget och beskedligt, att jag inte vet, hur jag ska kunne löne dej nock för allt.

Anders.

Åh, det är inte så svårt för er heller. Om ni mins, så sa' ni i förårs, då Rik-Ola i Gyllby kom hit och ville städje mej te dräng, att om jag inte flytta' ifrå er, utan hjelpte er på gammeldagera med torpe, så skull' jag få Anna te hustru, och ni skull' tale ve Patron på herrgåln, att jag feck öfverta torpe, när ni inte orka' med te sköte det länger.

Jan.

Ja, det sa' jag och det ska jag hålle ord med ock, om Gud vill.

Anders.

Nu har jag tjent i sju år för Anna, som det står i bibla om den gudsmannen Jakob, att han tjente i sju år för Rachel, och då tycker jag just, att jag kan få henne ock. — (*med nedslagen ton*) Men det värste är, hon säger, att hon blankt inte vill ha mej.

Jan.

Käre Anna, jag har allt räknat på, att du och Anders skulle bli ett hjonelag. Jag är gammal och skröplig och kan inte begära, att Anders ska sköte alle torpersysslera för bare dränglöna. Derfor vor' det så bra, om ni gifte er och satte er ner här, så kunde jag och Annika få stanne kvar när er och slippe gå ifrå torpe. Jag kan inte begripe, hvad du skull' ha imot Anders; han är ju en så bra och duktig karl, som nånsin kan finnes. Eller hvad?

Anna.

Jo, gubevars, jag vet inte många, som ä' så bra som han. Men inte kan jag hjälpa ändå, att jag inte orkar ha tycke för honom.

Jan.

Men du får lof tänke på att bli försörjd, Anna. Du är fattig och har inte råd att slå ifrå dej ett tåcke tillbud.

Anna.

Kära far, jag ska säga uppriktigt hur det är. Jag . . . jag håller åf en ann'.

Annika.

En ann'? Åh det var för besynnerligt. Jag har allti tyckt, att du varit så styf och obstinat mot alle manfolka i sockna, som om du skull' ha satt dej i

sinne att aldrig nånsin bli gift. Hvem är det då, som du fått tycke för, kära barn?

Anna.

Erik i Hult.

Jan.

Han? Rike Stor-Svens son? Jo pytt vackert! Då har du hoppat i galen tunna, flicka lilla. Honom får du aldrig te man.

Anna.

Men Erik har sagt, att han håller åf mej igen, och att han vill gifta sej med mej.

Jan.

Ja, det må vare; men far hans går aldrig in på ett tåcke gifte, det är säkert som amen i körkan.

Anna.

Men Erik står mycke väl hos Patron, och han tänker be honom fälla ett godt ord för oss hos fader Sven.

Jan.

Jo, jag tycker mej just se hvad det ska hjelpe. Nej, jag känner nock Stor-Sven, jag. Hvad han en gång fått i skallen, det kan en inte dra ut med hof-tång en gång. Slå du derfor den der kärleken ur hågen.

Annika.

Ja, kära Anna, det är mitt råd med. Tag du Anders, det blir det allrebäste.

Anders.

Ja, gulle söte Anna, gör det. Se på mej! Är det då så rent omöjligt att hälle åf mej?

Anna (ängslig)

Kära Anders, du gör mej så ondt, så ondt, så . . . Om jag sett dej förr än Erik, då hade jag allt fått tycke för dej, det tror jag säkert. Men nu är det för sent; jag kan inte, jag kan inte!

Jan (uppbrusande)

Jaså, är det tacken för allt hvad vi gjort dej, Anna? Är det tacken åf ett barn, att skaffe far och mor bekymmer på gammeldagera? Är det tacken . . .

Anders (infaller hastigt)

Nej, fader Jan, nu orkar jag inte höre er längre. Ni får inte lägga tvångsmål på Anna, när hon inte sjelf vill. Gud fader ska veta, att det blir fattigt för mej te lefva, när jag inte kan få henne; men blankt inte vill jag pocka mej te henne ändå.

Anna.

Anders, Anders, jag skäms för mej sjelf, att jag ska vara sådan imot dej. . . .

Anders.

Tal' inte så, Anna. Vore det nå'n ann', än Erik, som du tyckte om, då kunde det nock hände, att jag blef rasande; men honom unner jag gerne allt godt. Gud gifve bare, att det ginge väl för er, kära Anna.

Anna (räcker honom handen, rörd)

Du är den bästa menniska på jorden, Anders. Herre Gud, om jag kunde, om jag kunde, så ville jag så gerna.

Anders.

Tyst, tyst, kära du; nu ska' vi aldrig tale om den der saken mer. Jag får foll försöke att berga mej. — Och

inte ska jag öfverge er, husbonde och matmor, på gammeldagera, utan jag ska sköte torpe åt er så länge ni lever; ja, det ska jag! (*han vänder sig bort att dölja sin rörelse*)

Jan.

Gud tröste oss! Du gråter, Anders; du blir aldrig glad mer!

Anders (hemtar sig)

Åh, det är ingenting, käre husbonde, det är ingenting. Nock är jag glad, ser ni inte det? — Hejsan! nu får jag lof bort på midsommersvaka och ta mej en sväng. Här ha vi stått och pratat så länge, att jag kommer för sent, om jag inte lägger bena på ryggen och ränner iväg, så det vischer i skogen. Kommer du med, Anna?

Anna.

Jag törs visst inte gå till Hult. Om fader Sven får se mej, så kör han kanske bort mej.

Anders.

Åh, det är inte farligt. Kom efter du, när det li'r lite länger på; gubben Nämndeman ska inte ge akt på dej ibland det myckne folke. Då ska' vi ta en vändans med hvarandre, så att skoklackera slår imot tuppen på majstånga. — Adjö med er så länge, far och mor! — "Hejhoppasasa! Lustig och gla', Munter och hurtig ständigt är jag!"

(Han springer bort sjungande)

Annika (torkar sig i ögonen)

Gud signe den redlige gossen! Hans make fins inte på jordkloten.

(Gå in i stugan)

III. INDELNINGEN ELLER TAFLAN.

(Scenen densamma som i Första Taflan. En majstång i fonden. Uppdukade bord både i för- och bakgrunden.)

FÖRSTA SCENEN.

SVEN OCH LISA komma ur stugan.

Sven.

Nu ha vi allt i ordning, så att Patron kan få komme med sin främmat, när han vill. Se, det är ju riktigt präktigt testäldt här på gåln.

Lisa.

Bare inte Erik förstör alltihop för oss, så är det väl. Den pojken har ett hett och påstridigt hufve, när det sätter åt honom. Vi ha haft hårda nappatag med honom i dag för det der giftermålets skull.

Sven.

Åh, han måtte foll skäms att sätte sej på tvärra i allt herrskapets närvaro. Hvad skulle Patron annars tänke? Säkert trodde han, att vi ä' elake mot Erik och tvinger honom te giftermåle, och det vill jag inte att nå'n ska tro om oss, ser du.

Lisa.

Nånå, allt tör fälle gå bra. Det var i alla fall klokt, att vi hållit honom så strängt inne se'n i går, så han inte fått träffa den der Anna; för di kunde nock ha kokat ihop någe otyg och rymt sin väg eller kastat sej i sjön, så det blitt ett okristligt elände.

Sven.

Jojo, tåcke har jag varit rädd för, jag, och för

att Erik inte ska få råke Anna förr än han är gift karl, har jag sagt honom, att han i måron dag ska fare bort te gamla mormor i Segersta, som du vet har skrivit så mycke och bedt, att han skull' helse på henne.

Lisa.

Kors, det var präktigt påhettadt. När gamla mormora si' får han bli kvar ända te brölöppe. Du är mej en knif te kunne ställe med sakera.

Sven.

Så skull' jag också tro, mi' gumme. Går trolofninga lyckligt och väl för sej i qväll, så kommer inga rese i fråge, förstås; men det är imellertid godt, att han är beredd på te fare.

Lisa.

Men hör en ting, Sven. I fall vi nu begär lysning, utan att Erik vill eller vet åf saka; tror du, att Prosten går in på tåcket? Det är ju bare fästman, som får ta ut lys-sedel, eller också ska han lemne liksom nå't skrefligt, att han inte är imot giftermåle? Hur ska vi ställe med dette?

Sven.

St! var du obekymrad; jag vet nock råd för den saka, jag. — Men se der ha vi nu Ola i Gyllby och Britta.

ANDRA SCENEN.

OLA I GYLLBY. BRITTA. DE FÖRRA.

Sven.

Välkommen, käre fader Ola! Välkommen, Britta!

Ola.

Tack, tack vackert!

Lisa.

Pina rassa tre! hvad du är grann och fin, Britta!
Du ser ståtlig ut som sjelfve Drottninga, när ho' re-
ste härigömmen Wermland.

Britta.

Jojomen, mor Lisa. En ska foll ta på sej det
rareste en har, då en kommer te fästman sin.

Sven.

Och råd har du ock te vare grann, Britta. —
Är du nöjd med att få son vår te man?

Britta.

Det var e fråge, det. Jag kan fälle just inte se,
hvem ann' utåf bonnfolk som skull' passe sej åt mej,
än Erik.

Lisa.

Det kan du nock ha rätt i, käre Britta. Inte lär
det vare värdt för nå'n trasdräng te komme steckan-
des och ville ha e så förmöga jänte, som dej, inte.

Britta.

Ne-ej, di noser inte dit, mor Lisa. Han får inte
komme ur stalle den, som ska ha mej, inte.

Sven.

Tåcke tycker jag just om; det är rektigt taladt,
lelle songvinna mi'! Erik ska bli fanken så galen ef-
ter att få dej, det är tvärsäkert.

Britta.

Åh, jag skull' foll inte ville tro anne, heller.

Jag kan inte vete hvad han just annars skull' ville ha, som vore styfvere; så säger åtminstone far min.

Ola.

Tyst, barn, med tåcke der tal; det låter så fult.

Britta.

Låter det fult? Har inte ni sagt mej, far, att jag kunne vare god nock te och med åt Inspektor Jernbom eller Länsman Knipmark eller sjelfveste Adjunkten hemme i sockna, om det komme derpå an?

Ola.

Tyst, säger jag dej, flecke! Det är skamligt, te låte fader Sven och mor Lisa höre tåcke storaktigt prat.

Britta.

Hvad orerer ni för slag? Sa' ni inte sjelf, när den der skraddergerälln frå Arvika fria te mej, att tåcke halfherrskep, som han, inte passa' sej åt mej, utan att jag antingen skull' ha en riktig herrkarl eller ock-så en groft förmögen bonne. Sa' ni inte det, ni?

Lisa.

Bevars, bli inte så het, lelle Britta. — Nu ska vi helse på Brukspatrons, som kommer der borte.

TREDJE SCENEN.

BRUKSPATRONEN, WILHELM, LOTTA komma från landsvägen. PER och STINA ur stugan. Något senare kommer ERIK och stannar på afstånd. DE FÖRRA.

Sven.

Det var nu riktigt för rart, att herrskape va' så

go' och inte försmådde te tittle hit på midsommersvaka. — Och all denne storfrämmaten frå Stockholm se'n! (*vänder sig till åskådarne*) Kors så öfverpråktigt! Tackar allraödmjukast, nådi' herrskap, som ville komme och se, hur det går te på bonnvis. — Per och Stina, sätt fram stoler åt Patron och unge herrn och mam-sell. — Se så ja, var så go' och sitt ner, mitt herrskap. — Du, Ola i Gyllby, sätt dej här med dotra din. — Hvarför står du derborte i skym-unnan, Erik? Stig fram och hels' på herrskape och var inte så blyg åf dej.

Wilhelm (skyndar till Erik)

Ah, se der har jag dej ändtligen. Jag har undrat, hvarför jag ej sett till dej se'n jag kom hem. Hur är det med dej? Du ser inte glad ut.

Sven (infaller hastigt)

Åh, han har foll aldri varet anne än tyst och sluten. Låt honom vare, käre herre; han rusker väl opp sej. — Gå nu, Per, och säj te dansfolke att marschere fram. Det har samlat sej en hel mängd nere på bakgåln, såg jag. Taler vi se'n väl ve herr Patron, så är han nock så god och ber di här rare spelmännere frå Stockholm (*pekar på orkestern*) drille lite grand åt oss på fejolera. (*Per går*) — Kom, Erik, och sätt dej här bredve Britta, så ska' vi allihop se på dansen. (*Erik sätter sig bredvid Wilhelm*) Jaså, du sätter dej bredve unge herrn? Nånå, du har inte sett honom på så länge; det kan vare roligt för dej te språke med din förre läskamrat, må vete. Britta får du nock råke så mycke du vill se'n.

FJERDE SCENEN.

DE FÖRRA. BONDFOLK, hvaribland PER, ANDERS, BENGT
PÅ ÅSEN och HINRIK i BACKA, tågar, med en spelman i
spetsen, parvis några gånger omkring majstången, sjungande:

Takt — tu — go' vänner!
Marsch, två i sänder,
Rundtomkring majstången, ståtlig och grann!
Se'n ska' vi svänga,
Hoppa och slänga;
Nämndemansfar han har bjudit oss, han.
Hatten från skallen!
Ropen och trallen:
Hurra, Sven Ersson, den dråplige man!

Nej men se faten!
Och all den maten,
Bränvin och öl — kors för tusan i våld!
Dans se'n man fått sej,
Smörjer man godt sej;
Nämndemansmor är, min själ, inte såld.
Hatten i näfven!
Ropom nu äfven:
Hurra, mor Lisa, den matmor så håld!

Sven (när folket stannat)

Välkomne hit, go vänner! Nu ska ni danse och
muntre er så mycke ni nånsin orker. Sväng på té
en början med den der nymodige Fryksdalspolsken; det
är en rolig dans, och utåf Stockholmsherrskape är
det foll inte så många som sett honom.

(Fryksdalspolskan.)

Sven (efter dansens slut)

Hejsan! det geck ju som det varet smort. —
Hvar har jag nu Bengt på Åsen och Hinrik i Backa?
(Bengt och Hinrik komma fram ur hopen) Di här gu-

tera ä' di styfveste dansmästrera i hele sockna, ska herrskape vete. Dra nu te med en hejdundrande Halling, gossar, så det ryker om er!

Bengt.

Ja dundradö, nock ska det ryke allti, fader Sven. Men här orker en inte göre kast opp te take lell.

Hinrik.

Nej, det är allt så umöjligt, som te slå en knut på näsa eller mjölke en täljknif. Det är dumt stäldt, att det ska vare så högt te himmeln. (*Hallingen.*)

Lisa (efter dansen)

Nu vor' det inte dumt, om ni ville danse *Skrälåten* hele högen. Knek' på med den, ni!
(*Skrälåten.*)

Sven.

Tack för dansen, go' vänner! Nu ska vi få oss litte te bäste först, och se'n ska vi be Bengt på Åsen lägge te med en sprakande Jösshärspolske åt oss. Se, der nere har ni bränvin, öl och mat te fagne er med.

Bengt.

Tack vackert, fader Nämndeman. När bo'n får spise fläsk och joläppel eller ligge i skuggen och äte rågbröd, då är det tid för'en te hålle sej för skratt, säger ordspråke. Kom, guter och jänter, så ska vi hugge i oss! (*Bondfolket slår sig ned vid borden i fonden*)

Lisa.

Herrskape är kanske så go' och sätter sej här ve borde och håller te godo hvad gemene man kan bestå.

Sven.

Sven.

Ja, det är inte särdeles rart, gunås så visst.

(De sätta sig vid bordet i förgrunden. Per och Stina gå omkring och passa upp)

Brukspatronen (i det han sätter sig)

Åh, det behöfver ni inte säga, fader Nämndeman, som är så förmögen och har allting så präktigt. Mins ni inte, att sjelfvaste Kungen, när han for till Norrige, rastade der på landsvägen och frågade, hvem som egde denna ståtliga byggningen?

Sven.

Jo, herre Gud, han var allt så nådig. Han te och med tog mej i hand, vet herr Patron; och se'n dess har jag inte nänts te tvätte mej om högre hanna, för att jag liksom skull' ha qvar känninga utåf kongsnäfven.

Per.

Ja, e tåcka glädje, som här var, när Kongen och se'n Drottninga reste igömmen åt Norge, det kan aldri omtales. Vi va' liksom vi hade varet fulle allihop, fastän vi inte feck tid då te smake en enda sup, och hele sockna geck, ta mej saten, i bakrus i fjortan dar.

Bengt (som emellertid kommit från det andra bordet och hört på samtalet)

Jag var så löckli', vet herrskape, och kom te stå så, att Majestäte feck ögena på mej. När jag då tog åf mej hatten och svängd'en så här i vädre, så småkratta' Majestäte och necka' åt mej. Och vet herrskape hvad jag då tänkte? Jo, jag ble rektigt som om jag haft eld i kroppen, och det geck e tåcka modighet och duktighet igömmen mej, så jag knöt begge

näfvera och tänkte: ta mej sju tusan skock djefler, om det ble ufred och våre uvänner komme in i lanne, då skull' jag slåss in i blekeste dö'n för en tåcken Kong. Då skull' jag ta yxa mi' på armen och gå fram te Majestäte och löfte på hatten och be så här: "nädi' herr Kong" — skull' jag säje — "får jag gå med yxa framför Majestäte mot fiendera?" Och om han låt mej få't, då skull' jag, ta mej satingen, klyfve skalln på hvar enda käft, som ville åt'en. Så tänkt' jag.

Anders (reser sig upp och utropar från bordet i fonden)

Ja, vi går man ur huse, om ovänner noser att kike in i lannet. Hurra för Kongen och Sverges rike!

Bondfolket.

Hurra! hurra! hurra!

(De klinga och dricka)

Stina.

En ting, som jag undra' mycke på, det var, att Kongen inte var grannere klädd. Jag hade tänkt, att han skull' komme i gull- och selfvertyg, med stjerner på, och e gullkrone på hufve och en selfverkäpp eller spire, som det kalles, i hanna. Nej, då var den herrn, som satt fram på kuskbocken, mycke rarere. Han hade liksom en opp- och nedvänd båt på hufve och selfverränner på kragen och utefter bena, och var så fin, så fin, att jag inte kund' ta ögena ifrån'en. Herre jesta, den som hade en tåcken fästman ändå!

Per.

Du har då aldri varet anne än trinn i skallen, Stina. Det skull' vare ett tåcke der hönshufve, som den gängen kund' ha ögen för någe anne, än Kongen.

Lisa.

Tyst med erat pladder! Herrskape kan annars blankt förlöre matlusta.

Lotta.

Jag läste i tidningarne uppe i Stockholm, att, när Drottningen reste här igenom, fick Jan Hanssons Anna ge unga Prinsessan en sådan der fin halmhatt, som hon är så händig att göra. Är detta sannt, männe?

Lisa.

Ja, det har nock sin rektighet, Mamsell. Anna är inte heller lite styf öfver det, ho.

Lotta.

Nånå, det är också något som förtjenar att vara styf öfver, tycker jag.

Britta.

Åja, men Anna är allt like fatti' och palti' för det ändå, ho.

Erik (häftigt)

Fattig? Och det säger du så föraktligt? Det är ingen skam att vara fattig, när man är en bra meniska. Anna är rikare än du i det goda.

Sven.

Hahaha! Hör herrskape, Erik och Britta tar redan te med kärleksgnabb. Jojomen: börjar i ti', det som krokigt ska bli, säger ordspråke. — Men jag har nu ett anne ord te säje, om herrskape vill vare så go'e och hälle i sine glas.

Lisa (afsidet till Erik, som reser sig till hälften från stolen och ämnar säga något)

Stilla, käre Erik, gör oss ingen sorg!

(Erik sätter sig åter, men visar under det följande en allt stigande oro)

Sven.

Det taltes om fattigdom, och det är allt en bra svår tid vi lefver i, det kan inte nekas. Men ingen vet, om det inte snart nock kommer ändå värre tider, så att te och med di, som varet förmögne, får ta te tiggerpåsen.

Brukspatronen.

Jojo gunås, det är fara värdt, fader Nämndeman, Vi brukspatroner veta det bättre, än mängen.

Sven.

Just därför, herr Patron, ska en inte vare tefreds med, att det räcker te så länge en sjelf lefver, utan en får lof ställe så, att det inte går te undergång en dag för dom, som efter kommer. Ola i Gyllby och jag ha varet goda bussar och vänner i många herrans år; det vet Patron, och eftersom vi ha hvarsi' lita förmögenhet, så ha vi tänkt slå ihop dom på e hand, te så mycke större säkerhet, att barna inte ska lide nöd en gång; för nu är det så, att min son och Ólas doter allti haft ett godt öge te hvarandre

Erik (rusar upp från stolen)

Kära far, för Guds skull *(hejdar sig och går häftigt fram och åter)*

Brukspatronen.

Hvad vill detta säga?

Sven.

Hahaha! jag kan inte anne än skratte åt gossen. Se bare, så het han är på gröten; låt därför saka gå hastigt och lustigt: — Eriks och Brittass trolofningskål!

Erik.

Nej aldrig! Jag kan inte! jag vill inte! — Hjelp mig att be, herr Brukspatron! — Ah, se der kommer Anna! (*Han springer emot Anna, som inträder i fonden*)

Sven.

Anfäkta och förbanna sådant!

(*Alla resa sig från borden. Bondfolket närmar sig åt förgrunden*)

FEMTE SCENEN.

DE FÖRRA. ANNA.

Brukspatronen.

Hur skall jag förstå detta? Sven, ni vill tvinga er son till giftermål....

Sven.

Tvinga? Nej, bevars; jag vet inte hvad det går åt den satans pojken.

(*Erik och Anna, som en stund stått i stum omfamning, framträda hand i hand till Brukspatronen*)

Erik.

Herr Patron, bed för oss hos far och mor.... vi kan inte lefva utan hvarandra....

Sven.

Tig, pojke! Och du, Anna, bort härifrån! Du har

med knep och konster lockat vår son, för att få bli hans hustru

Lisa.

Stilla dej, Sven; det går inte an i herrskapets närvaro, att

Sven.

Tyst du, jag vet hvad jag gör. (*Till Anna*) Du byting, fattig, eländig och oduglig, tänker lure dej te min son! Nej, tack vackert! Gå din väg på stunn! Bort!

Anna.

För Guds skull, förlåt, förlåt! — Jag rår inte för

(*Hon brister i gråt*)

Erik.

Nej, det går för långt, min far! Jag har lydt och aktat er i det längsta; men, hända hvad som hända vill, nu tänker jag råda för mej sjelf. — Kom, Anna! Vi ska väl slå oss ut på något sätt; kom, kom härifrån!

Sven.

Inte ur fläcken, pojke, säger jag! — Åh, jag kan bli ursinnig!

Brukspatronen.

Nu vill jag blanda mitt ord med i laget, Sven. Ni är orimlig; det är syndigt af en far, att så behandla sin son. Om ni har någon aktning för mig, så låter ni min förbön för de stackars barnen gälla.

Sven.

Ursäkt' mej, herr Patron. Här är det *jag*, som rår. Saken är oppgjord mellan Ola i Gyllby och mej och ska inte ändres för bare ett infall åf den illistige

pojken. Envises han och vill ha Anna, så tar jag min hand ifrå honom, och hur pass han se'n kan försörje sej med e hustru, som inte har en skilling, det begriper Patron lätt.

Brukspatronen.

Är det endast Annas fattigdom, som hindrar, så kan jag hjälpa saken. Jag skall förse henne med utstyrsel.

Lotta.

Och jag lofvar att sörja för hennes bruddrägt.

Wilhelm.

Kära fader Sven, låt inte be er förgäfves. Låt Erik få den han håller af. Hör en bön af hans gamle skolkamrat.

Sven.

Det är just inte Annas fattigdom, som jag bryr mej om. Herrskape skulle inte fälla ett enda ord i saken, om di visste hur det är mellan far hennes och mej. — Nej, ju mer jag tänker på, att jag skulle bli slägt med Jan Hansson, ju omöjligere finner jag'et. Erik får ta hus hvar han vill, eller också ska uppgöringen mellan Ola i Gyllby och mej stå fast. Och nu inte ett ord mer om saken. Kom, Ola! Kom, Britta! Var inte ledsen, käre du!

Britta.

Ledsen? Pytt ock! Jag behöfver inte truge mej te en man, inte.

(Sven, Lisa, Ola och Britta gå in i stugan)

Brukspatronen (till Erik och Anna)

Trösta er, stackars barn! Än är inte allt hopp förloradt. När fader Svens sinne hunnit svalna och han

tänker lugnare på saken, tör han nog ge efter. Men skulle det hända, att han står fast vid sitt beslut, så ta'n er tillflykt till mig. Jag skall sörja för er framtid.

(Brukspatronen, Wilhelm och Lotta gå)

Anders.

Gud hjelpe er, käre vänner; det här är för illa! Men jag har aldrig kunnat låte bli te tro, att olycka en gång skulle komme öfver er, därför att ni ska lefve som bondfolk, fast ni inte har bondfolks sinnelag. Men om det går derhän, att ni får lof bygge er e stuge på skogen, då vill jag prompt hjelpe er och ni ska ta med utåf min förtjenst, tills ni kommer er i ordning. Åh, det ska nog gå bra.

Erik.

Tack, tack, Anders; Gud signe dej!

(Anders går)

Bengt.

Hm! det ble ett snöpligt slut på midsommersvaka, och jag feck inte danse min Jöshäring, jag. (Till bondfolket) Kom, go' vänner! här är inte roligt längre. Nu går vi bort i graungåln och danser te lju-san dager.

(Går med folket)

Anna.

Ett så hastigt slut tog all vår glädje! Tror du, Erik, att vi nånsin komma till lycka mer?

Erik.

Ja, det hoppas jag; blott inte Herrens straff kommer öfver mej, för det jag fällde så hårda ord mot min far. Det var mycke illa gjort af mej; men jag blef så het.

Anna.

Tror du ändå, att vi nånsin ska' ha nå'n glädje, om vi få hvarann emot dina föräldrars vilja? Du kommer visst att jemt gå och sörja. Nej, då är det bättre att du lyder — tag Britta - - -

(Hon vänder sig bort att dölja tårarna.)

Erik.

Anna, tala aldrig så! Heldre vill jag bli olycklig på hvad annat sätt som helst, än att bli det med Britta. Men jag hoppas än, att allt ska bli godt. Hvad jag nu mest sörjer öfver, det är att jag ska fara ifrån dej.

- Anna.

Fara ifrån mej? Hvarför det, och hvart?

Erik.

Jag vet inte, hvarför far har bestämt, att jag i måron bitti' ska resa bort till gamla mormor min på en tid - - -

Anna.

Så långt? Herre Gud, då får jag visst aldrig se dej mer.

Erik.

Jo, kära Anna, vi ska inte misströsta, utan vara vid godt hopp. Nu måste vi skiljas; jag ska rusta mej till resan. *(Sång)*

Nu far jag bort så långt, långt från allrabästa vännen min;
Männ' aldrig nånsin mer på jord jag skådar dig?
En hjertans sorg och vända stiger upp allt i mitt sinn',
Thy sjunger jag i dag så klagelig.

Anna.

Och om du reste långt, långt — så långt som bort till
 världens slut,
 Så skulle nog ändå mitt hjerta följa dig,
 Och om du icke kom igen, förr'n Tiden runnit ut,
 Så skull' du ändå finna tro hos mig.

Erik.

Och nu farväl, farväl, du min hjertans allrabästa vän!
 Det vet jag visst, min håg skall aldrig ändra sig;
 Och blir du ej min brud på jord, så skall i himmelen
 Hos Gud en gång mitt bröllopp stå med dig.

*(Omfamning. Erik går in i stugan.
 Anna aflägsnar sig bland träden.)*

ANDRA AFDELNINGEN.

IV. INDELNINGEN ELLER TAFLAN.

(Öppen plats. På sidan i fonden en kyrka.)

FÖRSTA SCENEN.

ANDERS. BENGTT PÅ ÅSEN.

(komma från olika sidor och mötas)

Bengt.

Åh se go' dag, Anders! Är du också här? Jag
 mener alle människor hemme i sockna gått öfver sko-
 gen hit te storkörkan i dag.

Anders.

Husbo'n och matmor och Anna ville nödvändigt gå
 hit för te höre Prosten predike, och då följde jag med.

Bengt.

Jag såg, att Nämndeman och Nämndemans-mor i Hult också kommet hit. — Nånå, der hemme i lellssockna ha vi allt en så dålig prest, att en kan behöfve få lite bättre själaspis ibland, och då fråger en inte efter te gå ett par mil.

Anders.

Ja, det är riktigt ett syndastraff, att vi ska ha en tåcken stackere på predikstoln, som komministern vår. Han har ett så ynkligt lågt målföre, och inte är det mycke bevändt med det han säger heller.

Bengt.

Åh, med predikningera går det fälle an, men när han ska läse opp pappera och kungörelsera, då är det för eländigt. Då stammer och hacker han änna som ett stampverk. — Men hvarför har du inte gått in i körkan?

Anders.

Nej, jag är inte ve tåcket sinnelag nu, att jag kan höre en predikning med riktig andakt, och då är det bäst te vare ur körkan.

Bengt.

Hvad är det fatt med dej då? Du är inte så lustig och glad nu som förr. Hvarför var du inte med oss 8 dar i dag se'n om midsommersnatta, då vi gått ifrå Nämndemans? Vi höll på och dansa' ända te körkdags.

Anders.

Åjo, jag ska säje dej, Bengt, att jag börjer allt på och inte vare så begifven efter dans, som i forntiden. Förr kunne jag springe, om det varet två mil, för te få mej en Jösshäring; men nu går lusten bort allt mer och mer, och jag börjer riktigt bli stel i benen.

Bengt.

Jag vill inte höre tåcke tal åf dej, Anders. Förr bruka' du allti vare den duktigeste hemme i sockna, när det ble fråge om Jösshårskast, och den som skulle se efter Anders ve Sjön, han feck allt titte opp efter takåsera.

Anders.

Ja, det var *den* tiden, det; men nu, vet du, är det allt bra tungsamte te lefve, tycker jag.

Bengt.

Kors, så du talar underligt ändå. Vore jag så der vän och däjlig i syna som du, så skull' jag leke hej i sockna, sa'n. Jag kommer nock ihåg, hur blidt och kärvänligt Kammar-Ingrid på herrgåln jemt smila' åt dej, när ni råktes på körkbacken. Men det var besynnerligt, du låddes aldrig se't.

Anders.

Käre Bengt, tal' inte mer om tåcke der. Jag har nu anne te tänke på, än kärlek för egen del. — Har du hört nå'nting om Erik i Hult?

Bengt.

Nej, ingenting ann' än godt och väl, utom det att di vill truge på honom det der rifjerne Britta i Gyllby.

Anders.

Ja, ser du, det är just saken, det. Midsommersdagen, mellan klockan 4 och 5 på måron, mötte jag Erik i e kärre på landsvägen, och han var alldeles öfver sej gifven. Far hans hade skickat honom iväg långt bort te Segersta, och der ska han stanne, Gud vet hur länge.

Bengt.

Nåja, det var foll ingenting te sörje öfver.

Anders.

Jo, som du vet, håller Erik och Anna åf hvar-
andre; men nu har Eriks far skickat honom bort på
en tid, bare för teĵ hinne ställe så, att det ska bli
giftermål mellan honom och Britta, innan Erik riktigt
får dra örena åt sej och sätte sej imot'et.

Bengt.

Jojo, jag håller'et inte otroligt. Det är likt den
der Stor-Sven te fare fram med konster och snedsprång.

Anders.

Erik talte om, att far hans hade sagt åt honom,
att han skulle rese in te Permessmarken i Carlstad
och köpe opp en hop saker och godvarer, som gubben
påstår att han ska ha i handelsboa, som du vet han
håller. Men det är bare konster, att han säger så;
jag tror fullt och fast, att sakera ä' för Rik-Olas räk-
ning och ska vare te bröloppe.

Bengt.

Men är Erik så dålig, att han låter far sin hu-
sere med sej, hur han vill. Det skulle *jag* foll al-
dri göre.

Anders.

Så ska du inte tale, Bengt; det är syndigt. Jag
tycker, det är vettigt och hedersamt utåf Erik, att han
i det längste inte sätter sej opp imot far och mor,
fastän di ä' obillige och stränge imot honom.

Bengt.

Jaja, men det ska vare måtta i allt ändå.

Anders.

Gud låte bare ingen olycka' här bli åf. Men än
tör det foll gå bra för Erik och Anna, bare nå'n rik-

tig karl lägger sej ut för dom. Så snart det blir slut på gudstjensten, ska jag gå in i sakerstigan och tale med Prosten, som Erik bedt mej.

Bengt.

Det borde nu snart vare slut i kyrkan, tycker jag.

Anders.

Jag ska gå in och höre efter hvad det lider. Bli kvar, tills jag kommer ut igen.

(Går in i kyrkan)

Bengt.

Stackers Anders! Jag vet nog, att han tycker om Anna, så han kunde gå i döden för'na; och ändå åtar han sej ärligt och troget ett ärn'de att skaffe henne åt en ann'. Bra och hederligt är det gjordt, det kan jag icke neke, fastän jag, gunås, inte skulle vare i stånd te göre på samme vis. Jag är säker på, att ingen skulle sörje så myckè som Anders, ifall det ginge illa för Erik och Anna; och sörje lär han nog få, för Gud vet, om det nånsin kan gå väl för dom. Svårt ser det ut åtminstone. Nämndemansgubben är minsann inte god att ta böj på, och Erik låter foll inte leke alltför hårdt med sej heller. Ja, det ska bli underligt att se, hvar det tar land te slut. Mest frukter jag för Anna ändå, ifall motigheter skulle komme; hon är så klen och blödig, att hon visst toge döden på sej.

Anders (kommer hastigt ut ur kyrkan)

Kors i all Herrans namn, Bengt! Nu är det riktigt illa bestäldt —

Bengt.

Hvad står på?

Anders.

Jo, just som jag kom in i kyrkan, läste Prosten opp lysning förste gången för Erik i Hult och Britta i Gyllby.

Bengt.

Der ha vi det! Men hörde du rätt bara?

Anders.

Ja, gudnås. — Anna, den stackars fattiga flickan, stog framme i koret och visste inte ett grand åf, och då Prosten läste opp namnena, stöp hon rakt i golvet. — Käre Bengt, skynd' dej och hjälp henne ut ur kyrkan; jag springer bort te bäcken efter vatten.

(Anders springer ut. Bengt skyndar till ingången af kyrkan)

ANDRA SCENEN.

BENGT. SEDAN ANDERS. ANNA häres afdånad ut ur kyrkan. JAN och ANNIKA. LANDTFOLK kommer småningom ur kyrkan och samlas omkring Anna.

Jan.

Gud nåde mej, arma, fattiga människa! Hon är visst död! Mitt enda barn, mitt enda barn!

Bengt.

Ånej, inte är hon död, fader Jan. Trösta er, ni. — *(Anders kommer)* Se der är Anders med vatten. Nu kommer hon sej snart igen, ska ni få se.

*(Man baddar Annas tinningar med vatten.
Hon börjar röra sig)*

Annika.

Gud vare tack och lof! Hon lever, hon lever!

Anna (uppvaknande)

Erik.... Britta.... Nej, jag hörde inte rätt....
Aj, mitt hufvud värker så.... (*stirrar på de kringstående*)
Hörde ni något? — Hvad vill ni? Hvar är jag?

Jan.

Anna, vakna opp, kära barn! Känner du inte igen oss? Far och mor och Anders och alle di andre dine vänner? Se, du är ju ve körkan.

Anna.

Kyrkan? — Der är presten.... Men han läste inte rätt — det var oriktigt namn på *henne*.... Åh — hvarför sticker ni mej så i hjertat? — Och mitt fattiga hufvud....

Anders (afsides till Bengt)

Gud hjelpe oss! Jag tror, hon är tokig.

*Anna (står en stund liksom i djupt eftersinnande; der-
efter gifver hon till ett
anskri)*

Jo, jag mins... jag mins tydligt nu.... det var han och hon.... *hon*, men inte *jag*! — Gud! kunde han svika mig, och han talte nyss om tro och kärlek!
(*Hon dignar ned på knä och sänker hufvudet mot bröstet*)

Jan.

Stackars den fattiga flickan! Hon är så vek te sinnes. Detta blir visst hennes död, om det inte blir nånting ändå värre.

Anna (sjunger)

Godnatt nu, min väna lilja,
Blommande i Nordanskog!
Somna sött och dö, du lilla,

Se'n kärvännen dig bedrog.
 Ej allt dig dock förlåter:
 I mossan graf du får,
 Och när som natten gråter,
 Skänks ditt minne ock en tår.

Annika.

Det är slut, slut med all vår glädje! Hör, Jan,
 hon är från vettet! Hon är från vettet!

Anders.

Nej, tro inte det, kära mor. Det har allti varet
 hennes sed te sjunge så i sorg som i glädje.

Anna (reser sig upp och sjunger)

Lull lull! hur den blomman lyste
 Allt om morgon stolt och glad;
 Kom så ungersven och kysste
 Hennes skära silfverblad. —
 Om afton stod hon glömder
 Och lutande i mull,
 Till sorg och qvida dömdes
 Allt för sin kärleks skull.

Anders.

All denne jämmern har jag på mitt samvete, jag
 som dröjde så länge att gå och tale ve Prosten. An-
 nars hade lysningen inte blitt åf.

TREDJE SCENEN.

DE FÖRRE. SVEN, LISA, OLA I GYLLBY och mera LANDTPOK
komma ur kyrkan.

Anna (sjunger)

Säg, kommer ej fjäriln åter
Till sin allrakäresta ros? —
Se, der fladdrar han så såter....
Flyg, o flyg ej än din kos! — —
Förgäfves ber den späda:
Han skyndar till en ann',
Som mer månd' honom gläda,
Så fager och så grann.

(Hon faller till modrens bröst)

Jan.

Ja, det är förbi — förbi! Hon har mist förståndet. — *(Får se Sven)* Det är du, som ställt till allt detta; det ska du plikta för ock, din usling, din....

(Han rusar emot Sven)

Anders (vill skilja dem åt)

Fader Jan, stilla er, för Guds skull, stilla er!

Jan.

Nej, släpp mej, släpp mej, säger jag; han har förstört mitt enda barn — han ska få veta, att....

(Sliter sig lös från Anders och rusar åter emot Sven. Anders söker på nytt att skilja dem åt. I detsamma kommer Prosten ut ur kyrkan.)

FJERDE SCENEN.

PROSTEN. DE FÖRRA.

Hvad är det jag ser och hör? Vill ni störa helgdagens och kyrkans frid? — Gamla, grånade gubbar! skall jag nödgas se sådan förargelse af er? — Du, Sven, har genom ett groft bedrägeri fört mig bakom ljuset i afseende på din sons giftermål; jag fick nyss veta, hur allt förhåller sig. Derföre skall också lysningen förklaras ogiltig, och du torde få dyrt ansvara för ditt svek. Det har du att rätta dig efter, Sven!

Sven (spotski)

Herr Prosten må fritt ställe till åt mej, hur han vill; men jag befaller sjelf öfver mitt barn.

(Han går. Lisa och Ola i Gyllby följa honom)

Prosten (häftigt)

Hvad? Du sätter dig upp emot mig! — Sven, stanna!... *(lugnar sig)* Dock, det må få vara så länge. — Hur är det med vår stackars Anna? — Anna, kära flicka, trösta dig; jag skall ställa allt till rätta igen. — *(Afsides)* Min Gud, så hon ser förvirrad ut! Jag fruktar det värsta.

Anna (sjunger)

Godnatt då, min bleka lilja,
Vissnande i Nordanskog!
Somna djupt och dö, du lilla;
Du har lefvat nog. —
När se'n med bruden unga
Han vandrar skogens stig,
Skall liten fågel sjunga
En helsning från dig.

(Hon sjunker vanmäktig i de kringståendes armar. De bära henne bort.)

V. INDELNINGEN ELLER TAFLAN.

(Scenen densamma som i Andra Taflan.)

FÖRSTA SCENEN.

JAN.

(sitter på en bänk utanför sin stuga, sysselsatt med ett handarbete. Han sjunger)

Nu hafver jag tjenat i femti runda år;
 Min styrka den är bruten och grånadt är mitt hår.
 Så tungt är att lefva.

Mig föddes en dotter så fager och så skön;
 Hon varit all min glädje, hon varit all min lön.
 Så tungt är att lefva.

Då syntes den Lede, för stor var lyckan min;
 Han snärjde så min blomma och störde hennes sinn'.
 Så tungt är att lefva.

Välsignad är Herren, som gaf och som tog:
 I djupan graf han låter väl gubben snart få ro.
 Så tungt är att lefva.

ANDRA SCENEN.

DEN FÖRRE. PROSTEN.

Prosten.

God afton, Jan Hansson. Hur är det med dig,
 stackars gubbe?

Jan.

Gud välsigne värdig Prosten, som gör sej besvär
 att fare lång väg, för att se te mej i mitt elände!
 Gunås, det kan folla inte vara annat än sorgligt och

tungt i all denne olycka, som kommet öfver mej. Men jag ska folla hoppas, att det blir bättre en gång.

Prosten.

Är din hustru inte frisk ännu?

Jan.

Nej, hon ligger allt illa sjuk än. Stackars Annika, hon tog sej så hårdt af Annas olycka, att det är en Guds nåd, om hon nånsin kommer på benen igen.

Prosten.

Nå, hur befinner sig Anna då? Vill det inte bli bättre med henne?

Jan.

Jo, jag kan folla inte annat säga, än att det är en liten mån bättre, men mycke är det inte. Som Prosten vet, var hon så sjuk de första åtta dagerna, att om inte Gud förbarmat sej öfver mej genom vördig Prosten och den go'a Patron på herrgåln, så hade hon allt dött ifrån mej. Nu är flickstackarn visst frisk te kroppen igen, och går ute i skogen och lullar i vallhorne som förr, men med förstånd är det inte riktigt.

Prosten.

På hvad sätt visar sig sinnesoredan hos henne?

Jan.

Jo, hon talar jemt om, att hon ska stå brud med necken eller strömkarl'n, som hon ock kaller honom, och hvar måron klär hon på sej den vackra hvita klänningen, som hon feck af Mamsell på herrgåln, och kammer ner håret och styr ut sej med en krans af sjögräs och mosse, eller hvad grönt hon får tag i; se'n

går hon opp i skogen, eller ock ställer hon sej nere ve sjön och sjunger och ropar hele da'n, liksom hon vänta', att strömkarln skulle komme och hemte henne. Men när det blir qväll och ingen strömkarl hörs åf, då går hon hem igen och gråter ända te dess hon somner åf trötthet. Så illa är det, vördig Prost. — (*Anna visar sig på kullen*) Men tyst! der kommer hon bort på höjden. Se, käre herr Prost! Kan jag inte gråta mej te döds, då jag ser mitt barn så olyckligt!

Prosten.

Vi ska' ställa oss så, att hon inte blir oss varse. Jag vill se och höra hvad hon tager sig före.

TREDJE SCENEN.

DE FÖRRE. ANNA (*i hvit klädning och utslaget hår, samt med en krans af sjögräs på hufvudet och ett vallhorn i handen. Sjunger, och blåser i hornet vid slutet af hvarje vers*)

Nu jag sjungit har i dagar,
Nu jag sjungit har i tre;
Men hvad båtar det mig, hur jag klagar?
Vännen vill ej svar mig ge.

Nyss en blomma dog i skogen
Och jag gret vid hennes bår;
Ty den blomman het Anna-lill trogen —
Männ' hon vaknar nästa vår?

Men nu är ej tid att gråta,
Då i dag jag skall stå brud;
Dock hvi dröjer min brudgum, den såta?
Jag står re'n i brölloppsskrud.

Stig då opp utur din bölja
 Och gif svar uppå min sång!
 Sedan skall jag till altaret följa
 Allt ibland sjöjungfrur mång'.

Och när slut är bröllopsfärden,
 Till din perlesal vi gå;
 Der blir ljufligt att somna från världen
 Uppå dina bölstrar blå.

(Hon stiger utför kullen)

Prosten.

Nu kommer hon hit ned; gå in i stugan, Jan, så får jag vara ensam med henne en stund. *(Jan går.)*
 — *(Till Anna, som kommer fram på scenen.)* Gud signe dig, mitt barn! Känner du igen din gamle vän i dag?

Anna.

Min vän? — Åh, jag har inte mer än *en* vän, och han kommer inte, fastän jag sjunger och ber.

Prosten.

Tänk inte så, Anna. Erik kommer nog tillbaka, och då blir du hans brud.

Anna.

Erik? Hvad är det? — Erik? *(Hon skrattar sakta)* Inte heter brudgummen så. Nej, han heter Necken. Visste du inte det, du! *(hon skrattar åter sakta och börjar sedan gnola och sjunga)*

Prosten.

Har du då alldeles glömt af Erik, kära Anna?

Anna.

Erik? *(hon skakar på hufvudet)* Nej, så står det

inte i visorna, det är säkert. *Necken* står det. Jag har nog läst'et, jag. (*gnolar och sjunger igen*)

Prosten (afsides)

Jag blir alldeles rådlös för henne. — (*högt*) Anna lilla, vill du inte följa med mig till prostgården och förströ dig några dagar? Vore inte det roligt, säj?

Anna.

Skulle jag gå bort på sjelfva bröllopsdagen? Tänk, om brudgummen komme emellertid? Jo, då stode jag der vackert!

Prosten.

Kära Anna, låt bli de der tankarna. Du har ju ingen brudgum; du skall inte stå brud i dag.

Anna.

Säjer du det? Åh, du vet inte. — Kom, ska' vi fara ut på sjön och söka efter honom. Han kan inte dröja längre, då han ser, att jag kommer honom till mötes. — Ro mej ut i den der båten, kära du. Du sa' ju, att du var min vän?

Prosten (afsides)

Jag vill göra henne till viljes. Vänlig behandling och eftergift för hennes önskningar torde verka gynnsamt på hennes själstillstånd. Kanske skall jag också finna tillfälle att betaga henne den fixa idé, som håller hennes förnuft fångat. — (*högt*) Nå så kom då, mit barn.

(*De stiga i båten och lägga ut. Anna sjunger sakta på melodien till ofvanstående visa. Hennes röst höres en stund, sedan farkosten försvunnit bakom scenen.*)

FJERDE SCENEN.

ERIK kommer hastigt ned från kullen. Om en stund inträder **ANDERS** från sidan af stugan. Vid slutet af scenen **PROSTEN** och **ANNA**.

Erik.

Ändtligen är jag här tillbaka, Gudskelof! — Men hvar kan Anna vara? Hon fanns inte på vänligt ställe i skogen. — (*Anders kommer*) Go' afton, Anders. Säg mej, hvar är Anna?

Anders.

Så du varet länge borte! Jag har inte väntat lite efter dej, må du tro, stackars Erik.

Erik (studsar)

Stackars Erik? Har något olyckligt händt?

Anders.

Jag vet inte, om jag törs tale om det för dej ännu. Har du råkat dine föräldrer?

Erik.

Nej, jag for inte hem först, utan satte hästen och kärran borta i granngåln och språng hit för att träffa Anna. — Mina föräldrar ä' väl inte här?

Anders.

Jo, di har allt sitt folk med sej och håller på med slåttern nere ve sjön, här strax bredve.

Erik.

Jag skall genast fara hem, bara jag får råka Anna en enda minut. Vet du inte, hvar hon är, Anders?

Anders.

Om hon inte är oppe i skogen, så sitter hon fyll på någe ställe nere ve sjön. — Herre Gud, hur ska jag kunne tale om för dej allt som händt medan du varet borte!

Erik.

Jo säj, säj, det må vara hvad det vill. Pina mej inte så der!

Anders.

Trösta mej, som ska vare den förste att tale om all jämmern för dej! — Sönda'n efter se'n du reste, lät far din lyse bort i grann-körkan för dej och Britta

Erik (fattar honom hårdt i armen)

Anders, du . . . du säjer inte sant!

Anders.

Jo gunås, det är rena sanningen. Det lystes för dej och Britta, som jag sagt, och det grep den fattige Anna så hårdt, att hon ble sjuk och var näre döden, och hon är inte riktigt bra än. Men kanske går det onde öfver, när hon får se dej.

Erik.

Hvar är hon, hvar är hon, i Herrans namn! — Och far och mor kunde ha hjerta att göra mej så illa! — Talte du inte med Prosten?

Anders.

Förlåt mej, käre Erik, jag kom för sent. Men jag tror inte, att det hjälpt te någe i alla fall. Prosten förklara' visst genast lysningen för upphäfven; och det säjes, att far din ska komme illa ut för det han narrat

Prosten; men han vill inte ge med sej ändå, utan krånglar och vinglar för att få giftermål mellan dej och Britta.

*Erik (efter en stunds tystnad,
liksom för sig sjelf)*

Det är således ingen eftergifvenhet att hoppas. Nå, så är mitt beslut fattadt! — Kom, Anders, och hjälp mej att söka upp Anna. *Hon* eller ingen skall bli min!

Anders.

Tyst, jag hör henne sjunge. (*Annas röst höres på afstånd*) — Jo, kom hit, ska du få se. Der står hon i båten ute på sjön. Hvem är det som ror henne? — Kors, det är ju sjelfve Prosten. Är han här?

Erik (skyndar ned till stranden och ropar)

Anna! Anna!

Anders.

Ha' tålomod! Hon är för långt bort, att kunne höre dej än. — Se, det är ju en båt till der borte. Ah, det är herrskape på herrgåln, som är ute och ror, ser jag.

Erik (ropar)

Anna!

Anders.

Nej, käre Erik, gå ifrån strand! Om Anna får se dej, tör hon i glädjen springe rakt i sjön. Gif dej te tåls. Kom! (*han drager honom från stranden*)

Erik (sjunger)

Nu har jag ej fader, nu har jag ej mor
Uppå jorden!

De slagit mitt hjerta de djupaste sår;

Thy fjerran jag går

Af landet med Anna min trogen.

Jag aktar ej möda, jag aktar ej nöd

Uppå jorden;

Och brister mig också mitt timliga bröd,

Jag rädes ej död

Tillsammans med Anna min trogen.

(Han går åter ned till stranden. I detta ögonblick skrider båten inom scenen. Anna står i midten af densamma och vänder ryggen åt Erik. Han ropar ännu en gång)

Anna!

Anna (gifver till ett glädjerop)

Det var *han!*

(Hon vänder sig hastigt om, och då hon får se Erik, springer hon med utbredda armar emot honom, faller så öfver bord och försvinner. Erik störtar sig äfven i vattnet och försvinner.)

Prosten och Anders.

Hjelp, hjelp! De drunkna! hjelp, hjelp!

(Anders skyndar ut. Prosten för båten till stranden och springer i land.)

FEMTE SCENEN.

PROSTEN. JAN rusar ut ur stugan.

Jan.

Hvem är det som drunknar? — Gud, jag förstår!

(Han springer med förtviflade åtbörder ned till stranden, för att kasta sig i vattnet. Prosten fattar omkring honom och håller honom tillbaka.)

Prosten.

Stilla dig, stilla dig, gubbe! Anders sprang efter folk; de stackars barnen bli väl räddade. Hvad skulle du kunna göra? — Vill du alldeles slita sönder mig? — Kära Jan, stilla dig, stilla dig!

*(De brottas mot hvarandra. Rop och bul-
ler bakom scenen.)*

SJETTE SCENEN.

DE FÖRRE. SVEN *(störtar in)*.

Sven.

Hvad är på färde? Folket springer och ropar: hjälp! hjälp! — men jag kan inte få veta hvad som hänt.

Jan *(sliter sig lös från Prosten och rusar emot Sven)*.

Ha, se Stor-Sven! Nu är allt riktigt som det ska vara, du! Din son ligger på sjöbotten likaväl som min doter. Hahaha!

(Sven dignar ned på bänken vid stugan med händerna för ansigtet. Jan vill åter springa ned till sjön, men hindras af Prosten.)

SJUNDE SCENEN.

DE FÖRRE. LISA *skyndar in från ett annat håll.*

Lisa.

I Herrans namn, hvad är det för ett larm här?
— Vördig herr Prost, säj, säj, har nå'n olycka skett?

Jan.

Se der är Lisa med! Ha! — Annika ligger för döden, hon, men du lefver och mår väl. — Hörde du inte, att Erik din ligger på sjöbotten? — Hå, det är lustigt! Dansa nu på brölloppet, mor Lisa!

(Han dignar maktlös neder.)

Lisa.

Det är Guds straff öfver oss, Sven!

(Hon sjunker på knä bredvid Sven. Rop bakom scenen. Paus.)

Prosten.

Ja, det är Guds straff öfver er alla för er långa osämja. Finner ni det icke ännu vara tid till försoning?

Sven (reser sig upp)

Herr Prost, bed godt för mej, syndiga människa; jag är skuld till barnens död. — Förlåt mej, Jan, och var min vän!

(Ånyo buller bakom scenen.)

ATTONDE SCENEN.

DE FÖRRE. BRUKSPATRONEN *kommer hastigt in.*

Brukspatronen.

Gud vare lof! Erik och Anna äro vid lif — de äro räddade!

(Jan och Lisa springa upp.)

Alla.

Gud vare lof!

Sven.

Jan, låt oss nu inte skämma bort glädjen med att längre vara ovänner; se här är min hand, gamle granne!

Jan (dröjande)

Det är lätt för er, Sven, att tala om glädje: ni har ingenting förlorat; *(med bruten röst)* men *mitt* barn är från förståndet

NIONDE SCENEN.

DE FÖRRE. ANDERS *instörtar.*

Anders.

Hejsan! glädjen står opp i taket, käre fader Jan! Anna är klok, ni; när hon vakna' te lifs och feck se Erik bredve sej, så kom förståndet igen, ni!

Jan (räcker Sven och Lisa handen)

Låt oss bli vänner! Gud välsigne er!

Lisa.

Erik och Anna ska' få hvarandra.

Sven.

Ja, i Guds namn!

Anders.

Åh, nu ska mor Annika bli frisk igen!

Brukspatronen.

Om några veckor firar jag brölloppet!

VI. INDELNINGEN ELLER TAFLAN.

(Utanför Brukspatronens hus.)

FÖRSTA SCENEN.

EN BETJENT (*i livré*) och PER komma ut ur
huset med vinbuteljer och glas.

Betjenten.

Tack ska han ha, Per; det är hederligt af honom, att han hjälper mej. Vi ska sätta dricksvarorna på det här bordet. — Se så ja, nu kan han ju gå tillbaka i matsaln till det andra folket och få sej mer till bästa.

Per.

Nej tack, jag har redan ätet mitt lystmäte. Patron har inte låtet nå'n sitte overksam ve matfata, det är säkert.

Betjenten.

Nenej, Brukspatron är ingen smulgråt, och i dag

är han dessutom vid så godt humör, att jag inte sett honom sådan efter se'n nådig frun dog.

Per.

Han håller mycke åf Erik och Anna och gläder sej öfver deras lycka, ser betjenten.

Betjenten.

Det var nu för väl, att Brukspatron råkade vara ute på sjön, när de föllo i vattnet.

Per.

Ja, had' inte han varet så näre och hjelpt opp dom, så låge di allt ve dette lage på sjöbotten. Erik kap visst simme e smule, men klä'ra drog ner'n, när han skull' hjelpe Anna.

Betjenten.

Men sej, hur blef hon så hastigt klok igen?

Per.

Ja, det är mycke konstigt. Ho vet inte åf, att ho varet vilse i hufve och mins ingenting alltse'n händelsen i körkan. När ho feck se Erik, var det blankt som det skull' ha knäppt i skallen på'na och som ho skull' ha vaknat opp ur en dröm, sa' ho.

Betjenten.

Hon måtte vara mycket vek och blödig till sinnes, Anna?

Per.

Jojo men, ho feck inte från barndomen vänje sej ve starke och bonnske saker, ser betjenten.

Betjenten.

Hjelp mej, han, att ställa rätt de här stolarna; jag hör folket komma.

ANDRA SCENEN.

DE FÖRRE. BRUKSPATRONEN och alla de öfriga personerna
i stycket (*utom Ola i Gyllby och Britta*). BONDFOLK.

*Brukspatronen (i det han kommer ut
ur huset)*

Intet att tacka för, go' vänner. Tack, tack! Ni har väl försett er på bästa vis allihop, vill jag tro. — Tack, tack! — Kom nu ut på gården, så ska' vi dansa och hålla oss lustiga. — Der på bordet har ni dricksvaror att muntra er med. Spara inte; det finns mer i källarn. — Kom, kära Erik och Anna; ni skall sitta bredvid mig i högsätet. Prostafar, sitt här du också. (*De sätta sig i en soffa åt fonden till.*) Det var mig en riktig glädje, att jag en gång fick fira ert brölopp, Erik och Anna; jag anser er nära på såsom mina fosterbarn.

Prosten.

Gud ske lof, att saken fick en sådan utgång, och att jag kunde nedtysta hela ledsamheten med den andra lysningen.

Erik och Anna.

Ja, Gud ska löna herr Patron och Prosten för all godhet.

Nils Jonsson (kommer fram ur hopen, något "kladdig")

Bli inte otålig på gamle Löper-Nisse, herr Patron, fast jag är lite munter och storlätig åf mej. Jag får lof ta Patron i hand och tacke för den dråplige välfägnan.

Brukspatronen.

Tack, tack, fader Nils. Var ni alldeles som ni behagar i afton. Jag vill se alla glada och otvungna.

Nils.

Jag har stått fadder åt den här lelle fleckstumpen, (pekar på Anna) vet Patron, och jag vill gråte af glädje, när jag ser att ho växt opp och blitt vän i syna och är så löcklig. (torkar sig i ögonen) Ja, Gud signe er, Erik och Anna och Sven och Lisa och Jan och Annika och Anders och Per och Stina och Bengt på Åsen och allihop! Huj, jag är så gla', att jag vill ta er i famn, hele högen. Tralala! (han går omkring och tar alla i hand och trallar och hoppar)

Brukspatronen.

Jag har inte sett till er hemma på länge och väl, fader Nisse; har ni varit ute på vandring?

Nils.

Vesst tusan har jag varet på vandring, herr Patron. Jag heter inte Löpare-Nisse för ro skull heller! Den dag, då Nisse slår sej te hvile, då är hele karln te salu för en bankovitten!

Prosten.

Jojo, ni har alltid varit kry och flink, Nils Jonsson, och lär ha vandrat kring många länder. Hvarifrån kommer ni sednast?

Nils.

Rake vägen frå Stockholm, herr Prost. (vänder sig till bondfolket) Jag kan helse er så grufligt möcke frå Kongl. Majjt och Kronan allihop.

Wilhelm.

Ni har väl varit på arbete der oppe i verlden, kan jag förstå?

Nils.

Jaja men. Jag feck bref frå Krona i våras, att

jag skull' bus bas gi mej iväg te Stockholm och bygge opp ett hus åt'na.

Sven.

Det håller jag inte olikt. Ni är händig i mycke, ni. Hvad var det för ett hus ni byggde der oppe?

Nils.

Åh, det var ett satans konstigt namn på't. Di kalla't för Naschenal-Mosea.

Lisa.

Byggde ni opp'et ensam?

Nils.

Vesst fan! Det kasta' jag opp på ett par vecker. Det va e smal sak för mej.

Jan.

Det är foll allt möcke rare saker te se på i Stockholm? Säg ni den der Krigs-Koleja, som di kaller?

Nils.

Ja gubevars, den mått' jag foll se. Den var jag ihop med alle dager.

Jan.

Kors, käre ni, hur ser ho ut?

Nils.

Å, det är e stor, tjock maduse, det. — Men, vördig Prost, har det inte kommet någe bref te Prosten för mi räkning, medan jag varet borte?

Prosten.

Nej. Väntar ni bref, fader Nils?

Nils.

Åja, det lär foll vare fråge om, att Kongen i England vill ha mej te sej, för te spränge ett berg åt'en.

Bengt.

Kors för saten, männ' det? Jojo, ni har varet ute i verla på bergsprängning förr, ni.

Nils.

Jajamen, det slår inte felt det, go' vänner. Det va på den tia, då Napolian Dundrapart lefde och regera'.

Brukspatronen.

Tala om, hur det gick till, fader Nils. Jag har inte hört det.

Nils.

Jo, det va på det vise, herr Patron, att Dundrapart höll på och kriga' långt sö'r i Europia, och då kom han te ett högt berg, som låg i vägen för'n. Nu va Dundrapart en tåcken karl, se, som va envis som en gris ve a grinn, se, och han feck i sin skalle, att han skull' gå tvärt igömmen det der berge med hele krigs-armeja, i ställe för te gå rundt ikring'et. Men det värste va, hur han skull' få sej nå'n rektig karl, som kund' bryte och bräcke väg igömmen berge.

Per.

Jojo, det kan en nock förstå. Der sö'r i verla ä' fälle bare stackere te folk, som intnå orker.

Nils.

Ja, va det värdt te tänke på att få stenbrytere der nere? Nej, pina dö! Men Dundrapart, som vesste allting och kände hele verla, han had' allt hört ock,

att det skull' finnes ett folkslag, som hette Fryksdalinger, som va' di grofveste karler te bräcke i berga. Derför satt' han sej strax ner och skref ett plakat te Länsman vår i affärden.

Stina.

Men, käre far, kund' Dundrapart skrifve det Fryksdaliske språke?

Nils.

Usch ja! Han kund' allting och kund' nock det med. Men brefve va skrefvet på Spanske lell, och det lär foll allt vare det varste språk på jordkloten, för Länsman kund' med nöd läse't.

Lotta.

Nå, hur gick det vidare, fader Nils?

Nils.

Jo, Mamsell, när det der brefve kom fram hit, så lystes det strax på sockenstämmen, och allt manfolke i församlinga kom te körka. Ni må tro, go' vänner, att vi ble storögde allihop, när di kom släpandes med Dundraparts bref; för det va så stort, se, att fyre stöcken grofve dränger hade foll börde af'et, och bokstäfvera i'et va' så höge, att en kund' ha behöft steger te klifve opp på, när en skull' läse dom.

Bengt.

Nu ljuger Löper-Nisse, så det svi'r i väggera.

Nils.

Ljuger jag? — Gör jag det, herr Patron?

Brukspatronen.

Nej bevars. Fortfar ni!

Nils.

Jo, när nu Kummissarien läste opp Dundraparts begäran, så teg hele församlinga som mur'n, och båd' gamle och unge skaka' på hufve. Då tänkt' jag som så: "det vor' fälle ock saten så förargligt för karln, om han skull' stå ännu te dommedag ve det der berge och inte slippe igömmen'et"; så jag klef fram te Kummissarien och bocka' mej och sa': "det må gå hur tusan smotter djefler det vill — sa' jag — men jag gir mej allt iväg och hjälper Dundrapart te rätta" — sa' jag.

Lisa.

Kors, det va då för väl för den stackers Dundrapart, käre Nisse.

Nils.

Jojomen. Länsman ble allt så gla' ock, för han vesste nock, att jag var så go' ensam som hele församlinga tehopers, och han skref en breflapp med mej te Dundrapart, och jag tog matsäcken på ryggen och gaf mej iväg åt Europa på fläcken.

Annika.

Det var foll en ohyggligt lång väg ni hade te gå?

Nils.

Jojo, ni säger någe, mor. Först barkera' jag ve Wenern och sejla' sextanhundra mil ännu bort te Svart-hafve i Lappland, och se'n så marschera' jag femtan-tusen mil in i Syro land.

Sven (slår sig på låren)

Det va blanke fan!

Nils.

Usch ja, go' vänner, jag kom så langt sö'r i ver-la te slut, att himmeln hvälfd' sej så lågt ner åt

backen, så jag inte kund' gå rak en gång, utan feck huke mej ner, och jag förstog intnå utåf språkena, ane än att tuppera gol och hunnera skälde bort i gålora. Det förstog jag.

Brukspatronen.

Hahahaha! Ni är en lustig karl, fader Nisse.

Nils.

Jaja, men dette är rykande dagsens sanning, må vete. — Ändtligen, när jag mascherat i ett och ett halft år, hann jag fram dit, der Dundrapart va. Och när jag kom dammandes med matsäcken på ryggen och yxa på armen, så stog hele krigsarmeja oppställd som ljus, för te ta imot mej, och Dundrapart sjelf stog oppsträckt framför frunten. Men, uschiamej, tåcken karl det va' go' vänner!

Flera af Bondfolket.

Åh, hur såg han ut, käre ni?

Nils.

Jo, maken har jag aldri i min lefnad sett. Det va ett rent rödt helvet te karl; han va så grof och stor och lång, så jag höll på te bryte nackbena åf mej, när jag skull' titte opp i syna på'n. Och fullt e half aln bre' va han mellan ögena. Och när han talte te mej, va det precis ackerat som åska had' börjat gå.

Per.

Nej, men se nu ljuger ni lell, om ni aldri gjort 'et förr.

Nils.

Ah, tig du! — Ljuger jag, herr Patron?

Brukspatronen.

Nej, nej, jag har ju sagt en gång, att Nils Jonsson aldrig ljuger.

Nils.

Hör du der, Stallpelle! Hvad Patron säger, det är tvärsäkert.

Brukspatronen.

Nå fortfar nu! Hvad sa' Dundrapart till er?

Nils.

Jo: "Go' dagen, min gosse," sa'n, "är du Nils Jonsson från Fryksdalen?" sa'n. — Jo, så står det te, nådig herr Dundrapart, sa' jag. — "Det är bra, min gosse", sa'n, "tag nu ett jernspett och följ med mej te berget, så får jag se, om du kan bryta väg åt mej," sa'n. — Och så geck vi bort te berge och jag börja' bryte och han stog och såg på. Och jag bröt och bräckte, så stenflisera och gnistera flög som en myggdans kring ör-röttera på'n, och det ble väg åf i rödaste rappe. Då slog Dundrapart mej i hand och sa': "I många länder hafver jag varit — sa'n — och många folkslag hafver jag haft i min tjenst — sa'n — och många saker hafver jag läsit och hört talas om — sa'n — men så djefvel ock innerli stup anfakta mej — sa'n — maken te Fryksdalingarna hafver jag aldrig skådat" — sa'n. Och se'n geck han bort te ett skåp och tog fram smör och brö' och ost och bränvin, och bredde på e smörgås och slog i en sup åt mej, och jag söp och åt och mädde väl i många dar, och feck hederlig betalning te på köpe.

Brukspatronen (stiger upp och går till dryckesbordet)

Ett glas för den gamle token Nisse, go' vänner!

Alla (klinga och dricka)

Hurra för Nisse!

Nils (gråter)

Tack, tack, tack! Det här glömmer jag aldri. —
Tack, käre Patron, för tåcken storfägnad!

Brukspatronen.

Tack sjelf, fader Nils, för det ni håller målron
vid makt. Drick, drick nu, och sjung sedan någon
visa för oss.

Nils (sedan han druckit)

Sjonge e vise? — Ja, det ska jag göra. (*han
gör några falska drillar*) Nej, gunås, strupen är gam-
mel och igengrodd på mej nu; det vill inte gå. Förr
kund' jag sjonge lell, så det hördes öfver land och rike.

Lisa.

Erik har en dråplig röst, som Patron vet, han kan
fälla sjunge en stump för oss.

Sven.

Jamen, gör det, Erik. Nu mer lär du foll inte
sjunge någre sorgfällige viser, gosse, och då är det ro-
ligt te höre dej. Dra på med den der visa om
Wermland, som du har gjort.

Erik (sjunger)

I Wermland är lustigt att lefva och bo;

Det landet jag prisar så gerna.

Der klappar det hjertan, med heder och tro

Så fasta som bergenas kärna.

Och hvar och en *Svensk* uti Sveriges land,

Som kommer att gästa vid Klarelfvens strand,

Han finner blott bröder och systrar.

Alla.

Och hvar och en Svensk m. m.

Nils.

Det låter bra. Hurra för alle redlige Svenske pojker och jänter!

(Alla hurra och dricka.)

Erik (sjunger)

I Wermland — ja der vill jag bygga och bo,
Med enklaste lycka förnöjder.

Dess dalar och skog ge mig tystnadens ro,
Och luften är frisk på dess höjder.

Och forsarna sjunga sin ljufliga sång —
Vid den vill jag somna så stilla en gång,
Och hvila i Wermländska jorden.

Alla.

Och forsarna sjunga m. m.

Nils.

Hejsan! Nock ett glas! Hurra för Wermland!

(Alla hurra och dricka.)

Jan.

Nu är det Annas tur te sjunge en bit. Eller hvad, herr Patron?

Brukspatronen.

Jo, var så snäll och gör det, lilla Anna. Du kan, det vet jag.

Anna (sjunger)

Och när jag var en liten flicka,

Så drömde jag, att jag var stor

Och fick till man en ståtlig gosse —

Han het *Herr Gunnar* . . . joho, jag tror.

Och när jag se'n blef stora flickan,
Så vardt förvisst den drömmen sann:
Jag fick till man en ställig gosse,
Men *Erik Svensson* — så heter han.

(Hon omfamnar Erik.)

Nils (gör ett glädjeskutt)

Hihi! hvad här är roligt. Jag kunde vrånge ut
och in på mej åf lutter fröjd!

Brukspatronen.

Nå, så låt oss få en Wermlandsdans då, fader
Nils.

Nils.

Det va inte ett dumt ord det, fader Patron! Hvar
har jag mej e jänte, som inte är tong i bakbena?
(han gör några klumpiga kaprioler.)

Bengt (gapskrattar)

Håhåhå! Nej, bju' aldri te, fader Nisse. Der
kommer ni på kneken.

Nils (suckar tungt)

Åhå, jag står gråtfärdig, käre Patron. Att en
ska bli gammal och stel, det kan gräme en in i hjert-
rota. — Ja, Bengt har rätt: jag kommer ta mej fan
på kneken med Jöshärskasta nu mer. Annet va det
i fordna dar, då jag dansa' polske för salig Dun-
drapart.

Brukspatronen.

Såå, dansade ni för honom?

Nils.

Usch ja, Patron. Jag gjorde kast, så bena stog

i himmels sky. Och Dunderpart ble så förundrad och gla åt'et, att han sprätta' i fingrera och böla' som en tjur. — Men nu är det slut med tåcken lek. — Dans' du i ställe, Bengt på Åsen.

Brukspatronen.

Ja, Bengt, vi ha en Jössehäradspska att fordra af dig se'n sist på midsommarsvaken. Tag Bolla i Torpet med dig, så vet jag, att dansen går.

Bengt (slår i händerna)

Hoppsan! Gi' rum, bönnar, så ska ni få se på pappa för pojker!

(Jössehäradspskan.)

Brukspatronen.

Nu ha vi sjungit och dansat och skålat, go' vänner; men den förnämsta skålen har jag med flit gömt till sist. Ta'n edra glas, alla!

(Sång)

Nu skål för Erik och skål för Anna,
Till sista tår i vår kann!

Och måtte himlen dem båda skänka
Den bästa lott, man kan tänka:

Ett trefligt ho —

Prosten.

Och fred och ro —

Wilhelm.

Och goda vänner —

Lotta.

Och dagligt bröd —

Sven.

Och friska tänder,

Lisa.

Att tugga't med;

Jan.

Och mycke pengar —

Annika.

Och lite mehn —

Per.

Och raska drängar —

Stina.

Och pigor se'n!

Anders.

Och kål i täppan —

Bengt.

Och korn i skäppan —

Hinrik.

Och mäld i qvarn —

Nils.

Och tjuge barn!

*(med långt uthållen ton)**Alla.*

Ja, er vi önska de bästa öden

Allt in till blekaste döden!

(De dansa i ring omkring Erik och Anna; bilda sedan en kedja, hvarmed de omslingra dem; och då de sålunda kommit tillsammans i en tätt sluten krets, med Erik och Anna i midten, upplysta de dem öfver hopen.)

Brukspatronen.

Hurra för Erik och Anna!

Alla.

Hurra! hurra! hurra!

Wahlproclamation

Herrn für Erik och Anna!

Ällar

Herrn! Herrn! Herrn! Herrn!

Ällar
Herrn! Herrn! Herrn!

Herrn! Herrn! Herrn!

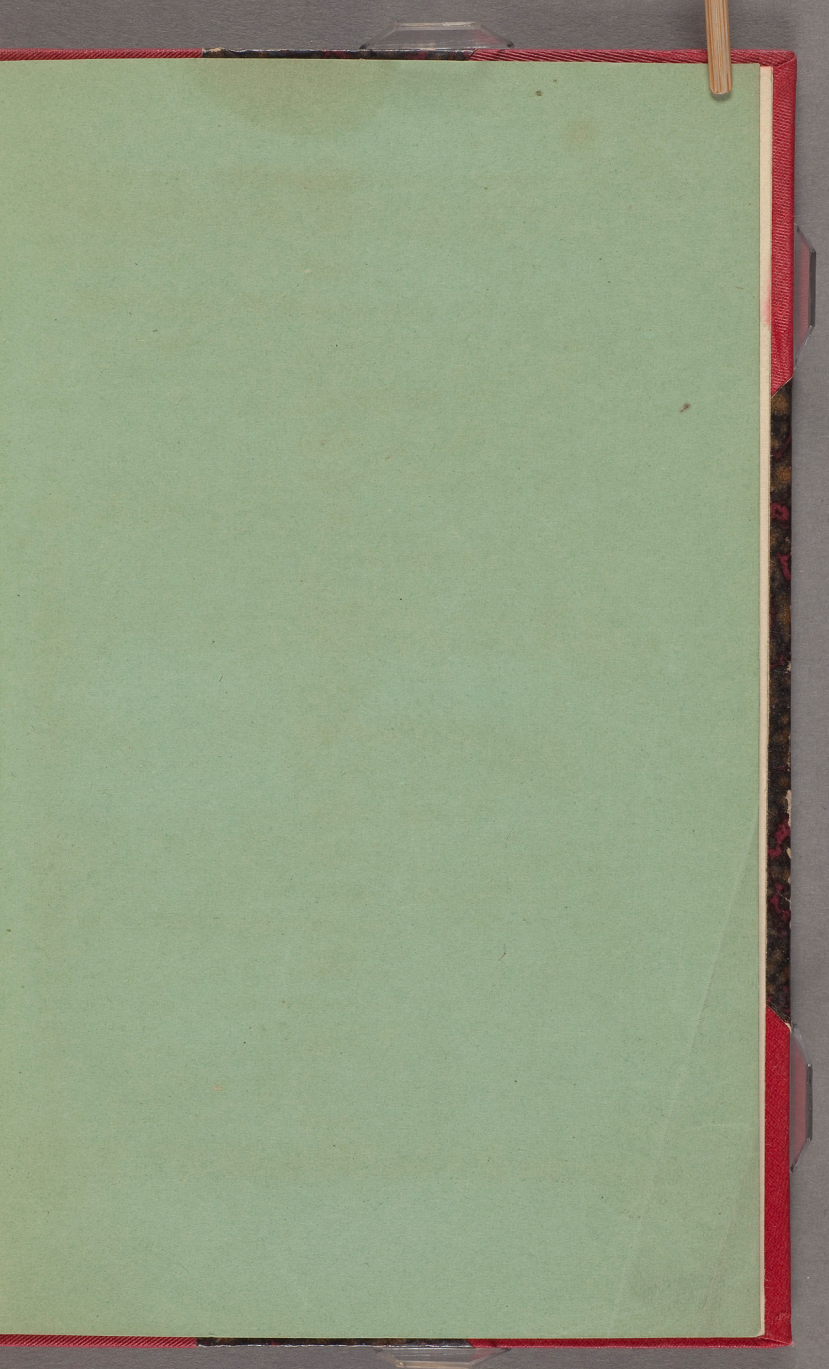
Herrn! Herrn! Herrn!

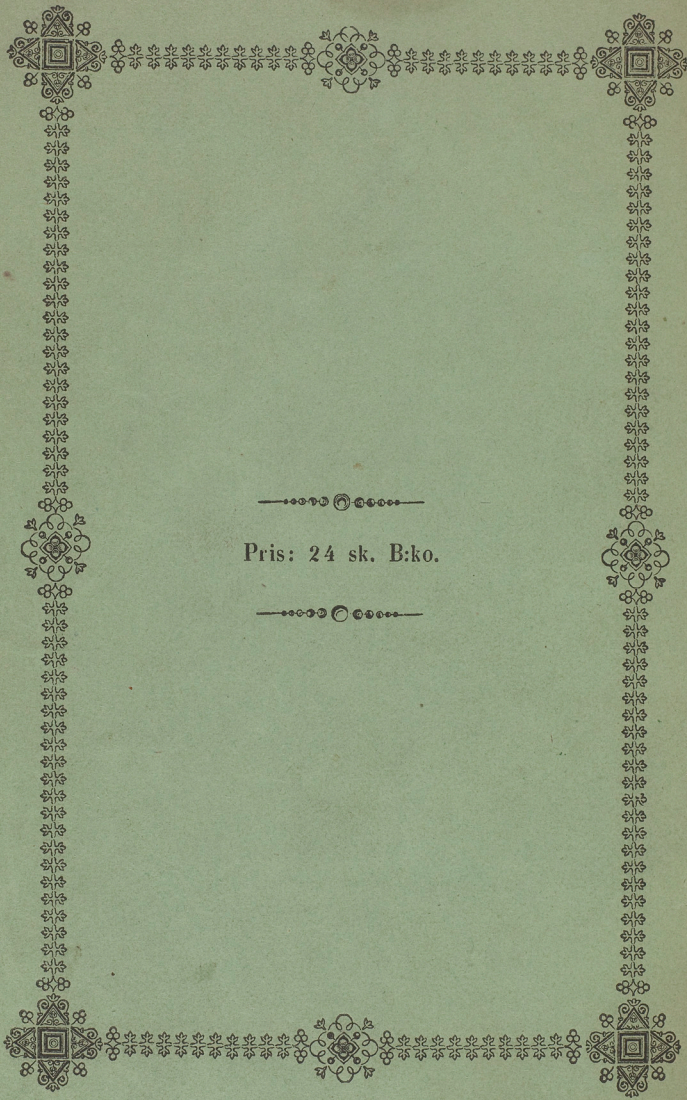
Herrn! Herrn! Herrn!

Herrn! Herrn! Herrn!

Herrn! Herrn! Herrn!

Herrn! Herrn! Herrn!

—●●●●●—
Pris: 24 sk. B:ko.
—●●●●●—